

ČESKÁ HIPOREHABILITAČNÍ
SPOLEČNOST

UČÍME SE S KOŇMI

VYUŽITÍ KONÍ PŘI NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A STUDENTŮ

Autoři: Kolektiv autorů České hiporehabilitační společnosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název: Učíme se s koňmi

Podnázev: Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů

Autoři: Kolektiv autorů České hiporehabilitační společnosti

Odborná garance: Ing., Bc. Vladimíra Casková, Mgr. Jindra Vladyková

Management projektu: RNDr. Xenia Svobodová, MBA, CSc., MUDr. Markéta Janatová, Ing. Sandra Krejníková

Vznik publikace byl spolufinancován z projektu MŠMT OPVVV CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů, realizovaného Českou hiporehabilitační společností.

Vydavatel: Česká hiporehabilitační společnost

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons 4.0.

**Česká hiporehabilitační společnost, z.s.
je realizátorem projektu MŠMT
CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320
Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů**

Poskytovatel dotace: MŠMT
Operační program: Věda, výzkum, vzdělávání
Zahájení projektu: 1. 1. 2020 Ukončení projektu: 31. 12. 2022

Délka realizace: 36 měsíců

Cílem projektu je podpora neformálního vzdělávání dětí a studentů s využitím koní. Z projektu budou realizovány aktivity podporující vzdělávání pracovníků s mládeží, výměny zkušeností mezi středisky k přípravě inovovaných aktivit s účastníky vzdělávání, vzdělávací aktivity pro účastníky projektu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

ÚVOD	5
Projekt „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“	7
Působení koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů	8
PŘEDSTAVENÍ ČESKÉ HIPOREHABILITAČNÍ SPOLEČNOSTI, z.s.	9
Česká hiporehabilitační společnost, z.s. (ČHS)	10
Bonanza Vendolí, z.ú.	11
EPONA z.s.	12
Hiporehabilitace Jupiter, z.s.	14
Horticon, z.s.	16
Jezdecký klub Sviadnov, z.s.	18
Koňský dvorec Chmelištná, z.s.	19
Kozodoj, z.s.	22
POČERNICKÁ INICIATIVA – POČIN, spolek	24
Vladykův dvůr, z.s.	26
ŠABLONY PRO POPIS METODY NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	29
Podpora růstu osobnostního rozvoje prostřednictvím aktivit dětí u koní	30
Aktivity s koňmi jako nástroj pro stmelení kolektivu	33
Lidové tradice a zvyky – Hody – tance moravské besedy	36
Znakový jazyk, rovnováha	38
Hrajeme si na koně	41
S koněm na hřišti	43
Nech to koňovi, ten má velkou hlavu	46
Práce s dětmi s ADHD	48

Jak se správně vyjadřovat	51
Koně z písku	53
Tahání s koňmi	55
Nácvik divadelního vystoupení	58
Cvičení mozkových hemisfér s využitím prvků jógy	60
Rozvoj barvocitu a estetického cítění pomocí IT	62
Koňské kopyto – a jak vypadá uvnitř	64
Pohádkové putování	67
PŘÍKLADY TÉMAT KLUBŮ A PROJEKTOVÝCH DNŮ	71
Použitá literatura	80

PROJEKT „VYUŽITÍ KONÍ PŘI NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A STUDENTŮ“

Jedním z klíčových nástrojů hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi je neformální vzdělávání. Česká hiporehabilitační společnost v letech 2020-2022 realizovala tříletý projekt s názvem „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ financovaný z Evropského fondu sociální soudržnosti (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky). V rámci projektu bylo realizováno vzdělávání pracovníků v hiporehabilitaci a zvyšování jejich kompetencí v neformálním vzdělávání této cílové skupiny. Projekt realizovalo devět hiporehabilitačních středisek, členů České hiporehabilitační společnosti, se specializací na hiporehabilitaci v pedagogické a sociální praxi.

V rámci projektu bylo uskutečňováno 6 typů klíčových aktivit. Tyto aktivity byly zaměřeny na vzdělávání pracovníků formou akreditovaných kurzů, sdílení zkušeností, tandemového vzdělávání a mentoringu, kde účastníci postupně přecházeli od získání vědomostí o nových metodách v kurzech přes jejich náhled v praxi k vlastnímu osvojení při práci s dětmi v tandemu vzdělavatelů. Nakonec realizovali nové metody při práci s dětmi pod vedením mentora.

Součástí projektu bylo zavádění těchto nových metod do praxe v zapojených hiporehabilitačních střediscích tím, že realizovaly projektové dny a kluby s pravidelnou docházkou pro dětské skupiny. Využívaná témata byla zejména metody prožitkového, kooperativního, situačního, spontánního sociálního učení a učení hrou. Při těchto aktivitách byly rozvíjeny a ověřovány metody pedagogické práce pro různé věkové kategorie předáváním vědomostí, názornou výukou, řízenou diskusí, prací v tandemu, prací se skupinou, organizováním soutěží, spoluprací při řešení úkolů, přípravou veřejných vystoupení atd. Uplatňovala se také inkluze při začleňování dětí se specifickými potřebami do kolektivů dětí z většinové populace.

Zcela specifickou metodou byla aktivita projektový den, kdy děti s pomocí pracovníka hiporehabilitačního střediska zpracovávaly vlastní projekty ve spolupráci s odborníkem z praxe. Pro pracovníky samotné byly přínosné zejména metody názorné ukázky, zpětné vazby, plánování aktivit a reflexe.

V projektu bylo zapojeno jednorázově i opakovaně více než cca 70 vzdělavatelů hiporehabilitačních středisek, realizováno 962 aktivit s prvky nových metod a zapojeno více než 1 660 dětí.

Osvojením si nových pedagogických metod došlo ke zvýšení kompetencí pracovníků v oblasti neformálního vzdělávání a tím ke zkvalitnění hiporehabilitačních služeb a rozšíření spektra využívaných metod v oblasti neformálního vzdělávání.

V této publikaci bychom vám rádi představili příklady realizovaných aktivit. Věříme, že pro vás budou přínosnou a zajímavou inspirací.

RNDr. Xenia Svobodová, MBA, CSc.
Manažerka projektu

PŮSOBENÍ KONÍ PŘI NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A STUDENTŮ

Zapojení koní a s nimi souvisejících činností do vzdělávacích aktivit je pro mnoho dětí velkým motivačním faktorem, který napomáhá v procesu získávání nových znalostí a dovedností. Přítomnost koně může zvýšit atraktivitu výuky, optimalizovat aktivační úroveň studenta a tím pomoci k efektivnějšímu motorickému i kognitivnímu učení. Při neformálním vzdělávání s koňmi je možné aplikovat nejen explicitní, ale také implicitní model učení, při kterém student získává nové dovednosti na základě vlastní zkušenosti a může uplatnit vlastní iniciativu a kreativitu.

Koně dětem přirozeně poskytují kognitivní a senzomotorickou stimulaci. Pomocí nonverbálních signálů, které kůň při kontaktu s člověkem vysílá, dochází také k podpoře procesu učení pomocí principu biologické zpětné vazby. Dítě se však nejprve musí naučit tyto signály interpretovat. Proto je zde důležitá zejména v počátečních fázích výuky role odborného vzdělavatele, který děti pedagogickým procesem provází.

Při zážitkové pedagogice s koňmi a v prostředí stáje lze také úspěšně realizovat inkluzi dětí se specifickými potřebami do běžného kolektivu. V zahraničních vědeckých studiích byl prokázán pozitivní efekt intervencí za pomoci koní na chování a zlepšení kognitivních funkcí například u dětí s neurovývojovými poruchami. U dětí s poruchami autistického spektra bylo pozorováno také snížení stereotypního chování a zlepšení v oblasti zrakového kontaktu, komunikace, motoriky, sociálních interakcí, slovní zásoby a soběstačnosti. U dětí s hyperkinetickým syndromem byl zjištěn pozitivní vliv aktivit s koňmi na pozornost, exekutivní funkce, impulzivitu a hyperaktivitu. U dětí s dyspraxií bylo detekováno zlepšení kognitivních funkcí, nálady a pohybových dovedností.

V projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ bylo na základě teoretických východisek a zkušeností z praxe úspěšně vytvořeno mnoho nových metod, které pozitivně ovlivnily děti a studenty v devíti zapojených partnerských střediscích. Programy pro děti probíhaly také v době nepříznivé epidemiologické situace, kdy bylo nutné improvizovat a zavádět nové metody vytvořené na míru aktuální situaci. Příklady vzdělávacích aktivit, které najdete na následujících stránkách, mohou být inspirací i pro další rozvoj neformálního vzdělávání pomocí koní.

MUDr. Markéta Janatová
ČHS, 1. LF UK

Projekt:

VYUŽITÍ KONÍ PŘI NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A STUDENTŮ.

je spolufinancován Evropskou unií.

Cílem projektu je podpora neformálního vzdělávání s využitím koní. V projektu se uskutečnily aktivity, podporující vzdělávání pracovníků s mládeží, výměny zkušeností mezi středisky k přípravě inovovaných aktivit s účastníky a vzdělávací aktivity pro účastníky projektu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ČESKÁ HIPOREHABILITAČNÍ SPOLEČNOST, z.s. (ČHS)

byla založena v roce 1991. Posláním ČHS je rozvoj, propagace a zkvalitňování metody hiporehabilitace, všech aktivit a terapií s pomocí koní pro osoby se zdravotním znevýhodněním a specifickými potřebami. Úkolem ČHS je rozvíjet, propagovat a zkvalitňovat poskytování hiporehabilitace ve všech jejích složkách, tedy jako službu zdravotní a sociální, jako prostředek výchovy a vzdělávání osob se zdravotním znevýhodněním a specifickými potřebami. V rámci své činnosti ČHS podporuje a organizuje neformální vzdělávání dětí a mládeže ve střediscích ČHS, která se věnují práci s neorganizovanou mládeží. V současnosti sdružuje 72 hiporehabilitačních středisek z celé ČR a desítky individuálních členů. Více informací najdete na <https://chs-cr.com/>.

Česká hiporehabilitační společnost uspěla v roce 2019 v žádosti o grant vypsaný MŠMT, podpořený z fondů Evropské unie – OP VVV – a začala realizovat projekt „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ – CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320. Do 3 letého projektu se zapojilo v roce 2020 sedm středisek hiporehabilitace ČHS. Díky sdružením pod Českou hiporehabilitační společností bylo umožněno i malým neziskovým organizacím a jednotlivcům se projektu zúčastnit. Během roku 2021 se do projektu zapojily další 2 organizace.

Projekt byl zaměřen na zkvalitnění vzdělávání pracovníků i dobrovolných pracovníků prostřednictvím sdílení zkušeností a vzájemné spolupráce a tím má podpořit neformální vzdělávání ve střediscích ČHS. Cílem středisek ČHS bylo zvýšit kvalitu své práce, díky vzájemné spolupráci se obohatit o nové zkušenosti a dostat se na vyšší odbornou úroveň. Aktivity byly zaměřeny na využívání nových metod a forem práce v neformálním vzdělávání dětí a mládeže.

Naši účast v projektu vnímáme velmi pozitivně. Aktivity v rámci vzdělávání byly zaměřeny tak, aby pracovníci v neformálním vzdělávání získali kompetence pro zavedení nových metod a forem práce s dětmi a mládeží a mohli je využívat při následné práci s touto cílovou skupinou. Vzdělávání lektorů bylo zaměřeno např. na aplikaci metod zážitkové pedagogiky a na získávání praktických zkušeností a dovedností, které budou předávány dětem a mládeži.

Naším cílem je prohlubovat v dětech zájem o vzdělávání prostřednictvím neformálního vzdělávání a tím významně posilovat klíčové kompetence dětí, potřebné pro jejich další život, vytvářením vlastních hodnot a rozvíjením dispozic, jako jsou rozvoj charakteru, odpovědnosti, odolnosti, vytrvalosti, komunikace, kreativity, spolupráce v týmu apod. Podstatné je udržovat rovnováhu, podporovat pomaleji se rozvíjející dovednosti namísto jednostranného talentu. Kontaktem s živými tvory máme možnost utvářet u většiny dětí pozitivní citový vztah k přírodě, budujeme úctu k životu, podporujeme zdravý životní styl. Tyto postoje si mohou přenést i do dospělosti a budou moci lépe ve svém rozhodování – ať už v profesním či v osobním životě – uplatňovat získané vědomosti a dovednosti v praktickém životě.

Za tým ČHS
Ing., Bc. Vladimíra Casková

BONANZA VENDOLÍ, z.ú.

Pardubický kraj

Cílem pracovníků Bonanzy je poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění, dále poskytování ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy s cílem zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Vedle toho se zaměřujeme na poskytování terénních, popřípadě ambulantních služeb rodinám s dětmi, u kterých je jejich vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterých existují další rizika ohrožení jejich vývoje. Podporujeme zaměstnanost zejména mladých lidí do 26 let věku, a/nebo osob dlouhodobě neumístitelných na trhu práce, a to za účelem získání a/nebo obnovení a stabilizace pracovních návyků.

V Bonanze se naplno věnujeme i hiporehabilitaci a získali jsme certifikát Středisko doporučené hiporehabilitace a nově i Středisko praktické výuky České hiporehabilitační společnosti, z.s.

Bonanza, z. ú. se stala partnerem ČHS v rámci projektu od 4/2021.

Realizační tým Bonanza, z. ú. – vedoucí projektu byla Mgr. Lenka Buchtová, administraci zajišťovala Ing. Michaela Kašparová.

<https://www.osbonanza.cz/>

Epona z.s. byla založena v srpnu 1999 a hlavním posláním této neziskové organizace je provozování hiporehabilitace. Mimo této činnosti usiluje EPONA o podporu rodin s dětmi se specifickými potřebami, pořádá letní tábory a krátkodobé pobyty pro rodiny s dětmi. Vedle hiporehabilitace se v rámci neformálního vzdělávání věnuje aktivitám vedoucím k integraci dětí s postižením do volnočasových aktivit dětí bez postižení a k zapojení zdravých sourozenců dětí s postižením. Pořádá celou řadu akcí společenského, sportovního a kulturního charakteru pro všechny děti a mládež. V průběhu dlouholeté praxe prošly terapií a aktivitami stovky klientů od několikaměsíčních dětí až po seniory. Své aktivity provozujeme v jezdeckém areálu U Čapků v Hostěnicích, kde máme ustájeno 6 koní spolku, k činnosti využíváme přírodní prostředí a jízdárnu, v nepříznivém počasí máme k dispozici krytou kruhovou jízdárnu a klubovnu.

Naši profesionální úroveň prováděných služeb ocenila i Česká hiporehabilitační společnost udělením statusu „Středisko praktické výuky“ pro hipoterapii, ve fyzioterapii a ergoterapii, pro paravoltiž a pro přípravu koní pro hiporehabilitaci. Všichni koně využívaní v našem sdružení mají úspěšně složeny Specializační zkoušky ČHS pro koně a pony zařazené do hiporehabilitace.

Zapojením do projektu ČHS CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 jsme chtěli získat nové zkušenosti, např. v rámci výměny zkušeností mezi partnery a zaváděním nových metod při neformálním vzdělávání dětí kvalifikovat naše služby. Aktivity v rámci vzdělávání byly zaměřeny tak, aby pracovníci Epony získali kompetence pro zavedení nových metod a forem práce s dětmi a mládeží a mohli je využívat při práci s dětmi a mládeží i v budoucnu.

V rámci aktivit projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 sdílíme příklad dobré praxe.

Projektový den mimo klubovnu EPONA z.s.

Den naruby

S nápadem realizace aktivity „Den naruby“ přišel náš spolupracovník Vojta, se kterým dlouhodobě spolupracujeme při přípravě letních táborových aktivit. Vojta je dlouholetý skautský vedoucí. Lektorem za Eponu byla Vladimíra Casková.

Cílem projektového dne bylo pochopení a doplnění znalostí týkajících se tvorby, základních principů a realizace her během volnočasových aktivit dětí. Vojta uvedl nebo předvedl příklady z praxe, vysvětlil principy a zaměření jednotlivých her, Vanda přinesla zkušenosti z organizace hry pro děti se specifickými potřebami. Děti se seznámily s principy tvorby her zaměřených na pozornost, myšlení, vnímání, paměť, ale i fantazii. Seznámily se se základními principy konstruktivního plánování aktivity, řešily nejen programovou přípravu, ale i organizaci.

Cílem bylo připravit a na táboře zrealizovat Den naruby. Den naruby představuje chvíli, kdy se děti „ujmou vlády“ nad programem a na základě zkušeností z předchozích akcí připraví (s podporou vedoucích) a zrealizují jeden programový blok pro ostatní kamarády. Děti si vybraly téma Malí detektivové, hru se stanovišti, kdy na každém stanovišti je zašifrována zpráva, udávající polohu dalšího stanoviště. Cílem úkolu bylo zjistit indicie odkazující na místo, kde je ukrytý objekt hry.

Projektového dne se zúčastnilo 10 dětí ve věku 9–18 let. Využily brainstormingové metody (burza dobrých nápadů), rozdělily si role a úkoly. Pak se rozdělily do 3 skupin, každá připravila jednu část hry. Důležité bylo zohlednění některých individuálních zvláštností dětí, pro které byla hra určena, a tomu přizpůsobení pravidel a obtížnosti úkolů. Skupiny pracovaly samostatně a na závěr pak děti společně představily kompletní program. Pro vlastní hru stanovily 6 úkolů, z nichž každý byl maximálně na 10 minut, vzdálenosti mezi „stanovišti“ byly s ohledem na postižení dětí malé. Ke hře připravily krátkou legendu, která se četla před začátkem hry a seznámila děti se současným děním. Připravily plánek hry a úkoly, rozdělily si stanoviště a nezapomněly ani na odměnu.

Děti si uvědomily, že příprava takového odpoledne trvá spoustu času, na druhou stranu je to naučilo kolektivní spolupráci, naslouchat jeden druhému a v případě potřeby demokraticky vyřešit nerozhodnou situaci, např. hlasováním. Děti tuto aktivitu realizovaly jen s velmi nepatrnou dopomocí v průběhu následujícího dne. Pro oba lektory to představovalo rozšíření znalostí a zásobníků her.

K našemu velkému překvapení se děti rozhodly Den naruby ještě vylepšit. Na večerním nástupu vyhlásily následující den jako Den naruby, který začal připravenou hrou a táborákem s buřty k obědu a snídaní na konci dne.

Realizační tým EPONA z.s. – vedoucí projektu za EPONA z.s. byla Ing. et Bc. Vladimíra Casková, administraci zajišťovali Oldřich Auda a Martina Audová.

<http://hipoterapie.cz/>

HIPOREHABILITACE

JUPITER, z.s.

Středočeský kraj

Od roku 2016 pomáháme dětem a mládeži s různými typy hendikepu. Jsme nezisková organizace věnující se animoterapii. Hlavním účelem organizace je zplnohodnotňování života znevýhodněných osob, zejména prostřednictvím hiporehabilitace. Náš koňský kroužek je hlavně o vztahu s koněm. Učíme se Nekonfliktní přístup ke koním a základům přirozeného jezdeckví. O klasický jezdecký kroužek se nejedná.

Učíme sebe, koně i děti podle školy Oldy Nováka. Některé lekce probíhají také formou teoretické výuky. Zvládnutí teorie Nekonfliktního přístupu je pro děti náročné, musí vykazovat vysokou míru empatie a schopnost sebereflexe. Pomáháme předcházet problémům a podporujeme schopnost a motivaci k řešení již vzniklých potíží. Jsou nám blízké principy lesní pedagogiky, kroužky se tedy konají za každého počasí a po celý rok. V případě velké nepřízně počasí máme k dispozici zateplenou jurtu a maringotku. Jsme Střediskem praktické výuky České hiporehabilitační společnosti, z.s.

Do projektu Využití koní v neformálním vzdělávání dětí a studentů jsme se zapojili nabídkou projektových dnů. Proběhlo u nás již 19 projektových dnů na témata: Základy rytmiky, aneb chody koní, Finanční gramotnost, aneb kolik stojí kůň?, Kůň v dějinách umění, Co se děje v lidském těle? – působení koně na lidské tělo, Stavíme ohradu – obvody a obsahy, Anatomie koně a další.

Lektoři neziskové organizace Jupiter se v rámci projektu pilně vzdělávali, absolvovali například kurzy senzorní integrace, snoezelenu, rogersovské psychoterapie či kurz pro logopedické asistenty. V rámci tandemového vzdělávání jsme si ukázali rozdílné přístupy v individuální hiporehabilitaci, jeden z pohledu logopeda, druhý z pohledu ergoterapeuta.

V rámci aktivit projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 uvádíme příklad dobré praxe – realizaci projektového dne.

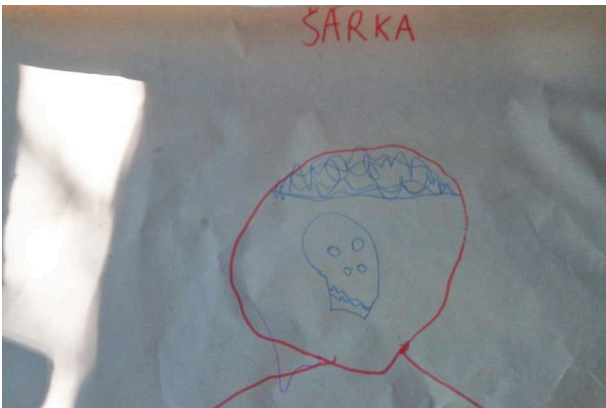
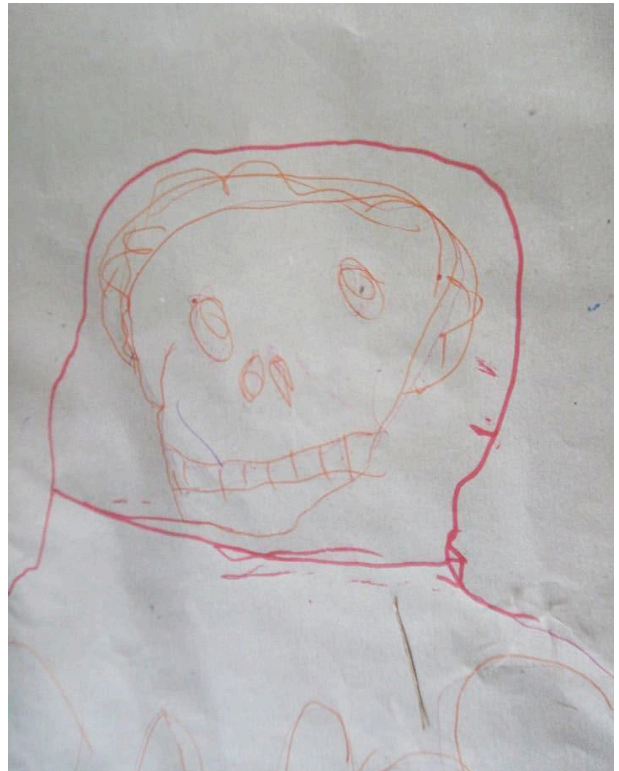
Projektový den Co se děje v lidském těle, aneb působení koně na lidské tělo

Během projektového dne proběhla přednáška na téma anatomie lidského těla. Po skončení přednášky se děti měly vzájemně obkreslit na arch papíru tak, aby každému vznikla silueta jeho vlastní postavy. Každé dítě si vylosovalo některý orgán a mělo ho pantomimou předvést. Ostatní měli za úkol uhodnout, o jaký orgán se jedná. Každý, kdo uhodl, si mohl předváděný orgán zakreslit do své siluety. Pokud si děti nevěděly rady, jakýpak orgán si vylosovaly a jakou má v těle funkci, měly možnost poradit se s externí odbornicí z oboru fyziologie živočichů. Poté se skupina přesunula k ohradě s koňmi. Při pozorování stáda proběhla diskuse na téma působení koní na člověka. Došlo k zajímavým postřehům ze strany dětí i externí odbornice, která s koňmi doposud neměla žádnou zkušenost.

Lektorka z domovského spolku Jupiter poté dětem názorně ukázala, které svaly lidského těla jsou zapojeny při jízdě na koni a jak je při jízdě důležité držení těla. Výstupem projektu bylo několik papírových siluet člověka se zakreslenými orgány. Obrázky se dětem velmi povedly.

Realizační tým Hiporehabilitace Jupiter, z.s – vedoucí projektu byla Bc. et Bc. Ida Kubrichtová, administraci zajišťovala především Hana Kubrichtová.

www.hipojupiter.cz

Účelem spolku je zplnohodnotnění života lidí prostřednictvím animoterapie, zejména hiporehabilitace. Náplní jsou preventivní a volnočasové aktivity pro děti a mládež s využitím koní a jiných zvířat. Dále se zaměřujeme na motivaci a inspiraci osob pro péči o krajinu například formou zahradní terapie nebo agroturistikou a propagaci tradičních řemesel venkova. Pořádáme pobytové akce, jejichž náplní jsou kromě zmíněných aktivit i prvky logopedie. Věnujeme se provozu hiporehabilitace pro děti a dospělé osoby, včetně seniorů, se zaměřením na HPSP, výchovu a vzdělávání mládeže a zájmové činnosti. Součástí aktivit jsou preventivní programy s koňmi, zaměřené na rizikové chování mládeže, rozvoj rekreačního i terapeutického jezdeckví, odborný růst členů spolku a získávání a zvyšování jejich kvalifikace. Jsme Střediskem praktické výuky České hiporehabilitační společnosti.

Hiporehabilitační středisko Horticon, z.s. se stalo účastníkem projektu České hiporehabilitační společnosti, z.s. – CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 – Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů, podpořeného z fondů Evropské unie (Operační program OP VVV), od 3/2021. Díky tomuto projektu, jehož cílem je vedle pořádání zájmových výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti především zkvalitňování služeb a profesionalizace pracovníků středisek, jsme měli možnost uspořádat a účastnit se již nespočtu poutavých aktivit obohacujících nás na mnoha úrovních. Každá z nás se účastnila několika sdílení zkušeností v jiných střediscích a institucích, vzájemně jsme si předávaly zkušenosti a rozvíjely dosavadní dovednosti při tandemovém vzdělávání a čerpaly jsme nové metody a formy edukačních procesů během projektových dnů.

Projektový den Nechej to koňovi, ten má velkou hlavu

Jeden z projektových dnů nesl název „Nechej to koňovi, ten má velkou hlavu“. Aktivita byla realizována poslední den prázdninového pobytu s koňmi a průvodcem dne byl sociální pracovník z nízkoprahového zařízení pro děti a mládež. Aktivita sloužila primárně pro rozvoj prosociálního chování a schopnosti nebát se vyjádřit své pocity a svěřit se s nimi svým kamarádům, sekundárně pak pro rozvoj jemné motoriky a komunikačních schopností.

První část aktivity byla výtvarná a děti pracovaly samostatně. Každý si namaloval hlavu koně, která ve druhé části sloužila jako maska na obličej. Děti pracovaly s pastelkami, voskovkami a nůžkami. Všichni zapojili svou fantazii a skrze své výtvary projevili individuální vnímání světa a krásy, a tak vznikla spousta rozdílných a vydařených koňských hlav.

Druhá část se uskutečnila formou netradičního komunitního kruhu. Děti, které spolu strávily již týden, během něhož se poznaly a skamarádily, měly spoustu myšlenek a pocitů, se kterými se chtěly svým kamarádům svěřit. Protože podělit se o své pocity nemusí být vždy jednoduché, pomocníkem jim k tomu byla koňská hlava, kterou si vyrobily a která jim nyní byla oporou, jelikož si ji mohly dát před obličej a své obavy a stud „nechat koňovi“. Všichni se postupně prostředovali a každý někomu řekl něco pěkného. Aktivita vyvolala u všech zúčastněných velké emoce. Sociálnímu pracovníkovi se podařilo nastolit přátelskou a přívětivou atmosféru, díky čemuž byly děti ochotné aktivně se zapojit. I když jsme my, pracovnice střediska, věděly, jaká aktivita nás čeká, ani v nejmenším jsme nepočítaly s tím, jaké emoce může vyvolat, a proto nejen děti, ale i nás zaplavily slzy štěstí.

Realizační tým Horticon, z.s. – vedoucí projektu byla Mgr. Lucie Hovorková, administraci zajišťovala Eva Průšová.

<https://horticon.cz/>

JEZDECKÝ KLUB SVIADNOV, z.s.

Moravskoslezský kraj

Sídli pod kopcem Štandl nedaleko města Frýdku-Místku již od roku 1994. Náš jezdecký klub je zaměřen hlavně na hiporehabilitaci, na jezdecký výcvik dětí a sportovní vyžití dětí. Historie klubu sahá až do roku 1949, v roce 1998 byl založen Jezdecký klub Frýdek-Místek a v lednu 2008 jsme po dohodě s vedením obce Sviadnov přijali název „JEZDECKÝ KLUB SVIADNOV“. Hiporehabilitaci jsme zahájili v roce 1991. Pro zvýšení kvality nabízených služeb absolvovali naši pracovníci odborné kurzy České hiporehabilitační společnosti. Byl vybudován bezbariérový přístup včetně sociálního zařízení a rampa, umožňující klientům přístup na koně. A tak se vedle hiporehabilitace věnujeme práci s mládeží, která má zájem rozvíjet spolupráci s koněm na všech úrovních.

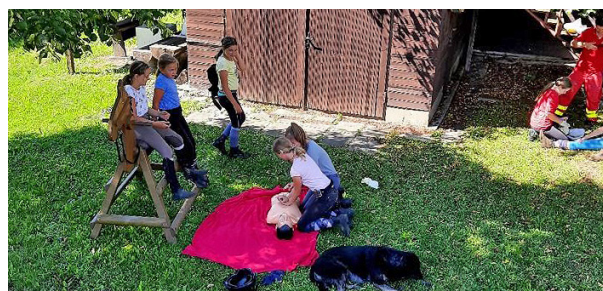
V rámci zapojení do projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ jsme měli možnost realizovat projektový den zaměřený na poskytování první pomoci.

Projektový den s první pomocí

Jako velmi přínosné bylo dopoledne věnované „první pomoci“ se záchranářem na cestách Markem Balickým. Ten nás provedl základy laické první pomoci a společně s dětmi jsme měli možnost si vyzkoušet na vlastní kůži, jak postupovat při poskytování první pomoci v různých situacích. Připraveno bylo několik modelových situací ve stáji i mimo ni. Toto setkání nám umožnilo ověřit si, jak funguje, když si získané teoretické informace můžeme rovnou vyzkoušet i prakticky a hlavně, jak je důležitá spolupráce mezi námi a dětmi.

Realizační tým JK Sviadnov, z.s.– vedoucí projektu byla Darja Hrůzková, administraci zajišťovala Mgr. Veronika Kozáková.

<http://www.jksviadnov.cz/>

KOŇSKÝ DVOREC CHMELIŠTNÁ, z.s.

Ústecký kraj

Farma pro kontakt lidí se zvířaty a přírodou, Výcviková a jezdecká stáj, zoorehabilitační středisko, jezdecký oddíl, Koňská show, Občanské sdružení pro obnovu venkovského života a podporu vzdělávání. Jsme i přidruženým střediskem České hiporehabilitační společnosti. U nás najdete v tuto chvíli 5 koní, oslíky, 3 kozičky, 4 ovečky, psa a kočku. To když nepočítáme volavky, tábořící u rybníka a jiné obyvatele ve volné přírodě. Ty žijí na asi čtyřech hektarech pastvin, výběhů, zahrad a sadů.

Naším hlavním programem jsou činnosti, které lze zahrnout pod ustálený pojem „aktivity za využití zvířat“.

Klienti mají možnost zapojit se do celé řady aktivit za využití těchto zvířat, zvyklých na kontakt s dětmi, zkušených, ne-agresivních. Od pomazlení se, krmení, ošetřování, po jízdu na koni, zapřahání a turistiku s doprovodem povozu nebo osla apod. Na tyto zooterapeutické aktivity navazuje řada dalších terapeutických, vzdělávacích a zážitkových aktivit, které účinným způsobem rozvíjejí pracovní návyky, vztah k přírodě, k tvorbě krajiny, podporují odpovědnost za zvířata a zahrady, znalost tradičních postupů při zpracování výtvarných zemědělské produkce, společenskou pospolitost. Jedná se například o sklizeň ovoce a jeho zpracování, práce na zeleninové nebo bylinkové zahrádce a zpracování jejich produktů, péči o výběhy pro zvířata a pastviny a sady, komunitní programy v tábořišti a u ohně.

Naši hlavní cílovou skupinou jsou děti, ohrožené sociálním vyloučením. Po řadu let spolupracujeme s Dětským domovem v Mašřově, s Výchovným ústavem ve Pšově a se spolkem Fido dido, který k nám přiváží děti z dalších dětských domovů v Ústeckém kraji a z Nízkoprahových klubů. Mimo tuto hlavní cílovou skupinu máme i jisté zkušenosti např. s lidmi s mentálním postižením, se seniory, s nevidomými.

Koňský dvorec Chmelištná je součástí projektu České hiporehabilitační společnosti „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ s registračním č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320.

Jako příklad dobré praxe jsme vybrali realizaci projektového dne.

Projektový den

Tuto aktivitu jsme absolvovali díky Mgr. Kateřině Pelechové, absolventce oborů Biologie a Geografie na PřF UK, průvodkyni v Botanické zahradě Praha.

Téma projektového dne: Pastvina vhodná pro koně

Jako hlavní úkol jsme zvolili botanický průzkum pastvin – poznávání a prezentace rostlin, posouzení vhodnosti vegetace na pastvinách. Cílem projektového dne s odborníkem je uceleně prezentovat dětem různého věku odbornou práci v terénu. Účastníci stanoví kritéria pro vhodnou a bezpečnou pastvinu pro koně, v terénu podle těchto kritérií pastviny posoudí a porovnají a nakonec navrhnu (a dle možností provedou) úpravy. Účastníci v terénu rozpoznají pro koně vhodné a nevhodné rostliny.

Společné organizování probíhalo nejdříve elektronickou poštou a následně v terénu při průzkumu pastvin vhodných pro projekt. Stanovili jsme cíle a metody a vybrali 2 pastviny, které budou účastníci zkoumat a vzájemně porovnávat – jedna byla delší dobu bez přítomnosti zvířat, na druhé se v ten čas páslo.

Účastníky byla desetičlenná skupina dívek, 6 z Dětského domova 1 ve věku kolem 8 let, 4 z Dětského domova 2 ve věku kolem 15 let. Účastníci pracovali ve dvojicích a ve skupině, vymýšleli kritéria, výzkumné otázky a hypotézy, podle atlasu určovali nalezené rostliny, navrhovali úpravy pastvin a během tábora je i zrealizovali.

Teoretická část probíhala ve srubu v zázemí Koňského dvorce, následná praktická část na dvou přilehlých pastvinách. Začali jsme ve srubu zjišťováním, co by na pastvinách být mělo (je pro koně potřeba) a co nemělo (je pro koně nebezpečné). Účastníci kritéria vymýšleli ve dvojicích a ve skupině pak diskutovali (spolu s vedoucími pracovníky). Ve skupinách třídili obrázky na kartičkách na hromádky „najdeme na pastvině“ – „nenajdeme na pastvině“. Stále ještě ve srubu vymýšleli otázky, na které by na pastvině chtěli najít odpověď, a za pomoci vedoucích z nich formulovali hypotézy. Vše znamenávali do pracovních listů.

Na pastvinách účastníci hledali objekty z kartiček a zaznamenávali, které našli, hodnotili podle zapsaných kritérií, zda je pastvina pro koně bezpečná, zda něco chybí a co by potřebovalo úpravy. Na bohatší (nepasené) pastvině jsme společně určovali druhy rostlin pomocí atlasu a připravených kartiček, na pastvině se zvířaty účastníci hledali, které z druhů z první pastviny se zde nacházejí. Z nich určovali – po poradě s vedoucími, pomocí informací z kartiček a pokusem „bude-nebude to žrát“ – rostliny, které pro koně nejsou vhodné a je třeba je vysekat.

Na závěr jsme společně odpovídali na vybrané výzkumné otázky, potvrzovali/zavrhovali hypotézy a zpracovali nástěnku s poznatky, plánem úprav a určenými druhy rostlin. Výstupem pod společným vedením odborníka a pracovníka byla nástěnka s hypotézami, poznatky z pastvin a nalepenými určenými rostlinami a vypracovaný plán úprav pastvin.

Zvolili jsme metodu badatelsky orientované výuky, aby si účastníci mohli sami vybrat (v rámci tématu), čemu se při průzkumu budou věnovat, které výzkumné otázky, kterou hypotézu budou ověřovat. Většina se aktivně zapojovala (alespoň ze začátku), přicházeli s dobrými nápady, sami navrhovali řešení problémů na pastvině (např. vyčištění koryta protékajícího potoka, kosení nedopasků).

Děti zaujalo, že se na některých pastvinách nacházejí i jedovaté rostliny a že se jim koně sami vyhýbají. Také je překvapilo, že ač se pastvina zdá být „plná jídla“, koním všechny druhy nechutnají, a že pod nespasenými rostlinami rostou i ty, které by si koně s chutí dali. Někteří nadšeně zkoušeli, které z rostlin zvířatům chutnají.

Cíle byly splněny nad očekávání dobře, pracovník organizace se poučil, jak prezentovat vybranou aktivitu věkově nesourodé skupině a dovést naplánovanou práci do konce. Zvláště pro mladší děti byl projekt moc dlouhý a ke konci se už duchem neúčastnily. Zato je, na rozdíl od starších, bavil odchyt a pozorování bezobratlých z pastviny. Lépe by bylo rozložit práci do více dní, pokud možno rozdělit i účastníky do více skupin podle věku/zájmu.

Realizační tým Koňský dvorec Chmelištná, z.s. – vedoucí projektu Václav Staněk, administraci zajišťovala Ing. Lenka Šlaufová.

<http://www.chmelistna.cz/>

KOZODOJ, z.s.

Karlovarský kraj

Farma Kozodoj, ekocentrum pro Karlovarský kraj, je nezisková organizace. Od roku 2015 je jejím cílem environmentální vzdělávání a komunitní rozvoj. Obhospodařuje zhruba 30 ha v okolí Karlových Varů. Nachází se mezi Starou Rolí a Novou Rolí, od KV západně směrem ke Krušným horám Nejdecka. Veškeré zemědělské činnosti jsou zaměřeny na osvětu v ekologii a environmentu. Významným způsobem se podílejí na vzdělávání dětí, mládeže, ale i dospělých i seniorů.

Zázemí farmy slouží hiporehabilitaci, ekologickým výukovým programům, zájmovým kroužkům, táborům, workshopům, teambuildingům, exkurzím, chráněnému bistro i lesní mateřské školce. Kozodoj se zaměřuje na sociální kontext. Rehabilituje či zaměstnává lidi se specifickými potřebami, vytváří pro ně pracovní příležitosti, nebo rozličné aktivity. Chovaná zvířata odpovídají tomuto požadavku. Nechováme je primárně na maso, ale jako zvířecí terapeutky. Většina z nich je zvyklá na blízký kontakt lidí, kterým důvěřuje. Nechájí se pozorovat, hladit či opečovávat.

Máme terapeutickým způsobem vychovaná prasata, ovce, kozy, krávy, lamy, králíky, pštrosy, drůbež. Pracovně nejvíc vyfížení jsou především koně, oslíci a mula. Část je certifikovaná v České hiporehabilitační společnosti. Naše zvířata se dožívají často vysokého věku. Samotná zvířata mají rozdílné povahy tak jako lidé. Zvíře, které má přirozené extrovertní vlohy a chuť se v blízké interakci setkávat s dětmi, dospělými i většími skupinami, je pro nás velmi cenné. Proto si našich zvířecích svěřenců vážíme a snažíme se jim poskytovat co nejlepší welfare. Každoročně budujeme a zlepšujeme zázemí. Díky tomu se na Kozodoji v přátelské atmosféře potkávají zaměstnanci, skupiny škol, zájmové exkurze i firemní kolektivy. Jsme prostor otevřený hendikepu a přirozenému propojování se společností.

Farma Kozodoj je součástí projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ s registračním č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320. Pro tento projekt realizujeme různé druhy aktivit, mezi které patří i tandemové neformální vzdělávání, které je zaměřené na předávání zkušeností lektorů v rámci jednoho střediska.

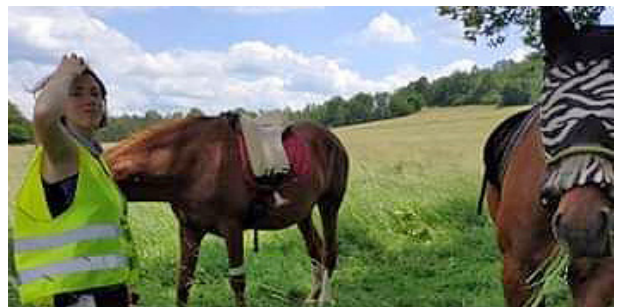
Tandemové vzdělávání

Jedním tématem tandemového vzdělávání, realizovaného na farmě Kozodoj, bylo využití simulací pro pochopení používání tlaku. Lektorky si navzájem ukázaly, jakým způsobem vedou vlastní hodinu a v dalších lekcích tandemem si rozšířily metodiku práce s dětmi o postupy, které si názorně předvedly při lekcích.

V této aktivitě si děti vyzkoušely simulaci, kdy jeden s klapkami na očích představuje koně a druhý s pěnovými tubusy v ruce představuje jezdce. Klapky na očích zbavují zraku, tudíž je „kůň“ plně závislý na schopnostech „jezdce“, který ho beze slov prováděl pomocí měkkých tubusů určenou trasou. Tuto simulaci využíváme při výkladu, k pochopení využití tlaku při manipulaci s koněm, ale také výrazně posiluje rovnováhu mezi respektem a důvěrou. Zábavným způsobem děti učí odpovědnosti za osobu, kterou vedou a trpělivosti i zručnosti, kterou mu musí předvést, při simulaci beze slov.

Realizační tým farmy Kozodoj – vedoucí projektu Pavlína Štyndlová, administrace projektu Anna Kneselová.

<https://www.kozodoj.cz/>

POČERNICKÁ INICIATIVA – POČIN, SPOLEK

Hlavní město Praha

Cílem POČINu je spoluvytvářet občanskou společnost zejména tím, že bude podporovat aktivity ke zlepšení kulturního a společenského klimatu v městské části Praha – Dolní Počernice, se zvláštním zaměřením na práci s dětmi a mládeží ve volném čase a na různé formy vzdělávání dětí, mládeže a dospělých. V areálu jezdeckého klubu pracujeme s koňmi různých plemen a typů tak, abychom měli vhodné koně pro každé dítě a klienta, kteří k nám přijdou. Snažíme se přizpůsobit všem klientům podle jejich individuálních potřeb. Samozřejmě zohledňujeme potřeby a fyzický stav koní, abychom je nepřetěžovali a zároveň jim práci dělali zajímavou.

V rámci aktivit projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“ CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320 sdílíme příklad dobré praxe – Tandemové neformální vzdělávání v POČINu.

Téma: Pohybová průprava dětí

Využití pohybových prvků z voltiže v pedagogickém vedení hodin pohybové průpravy pro děti v rámci volnočasových aktivit. Voltižní cvičení využívá balanční plochu koňského hřbetu k předvedení různě složitých gymnastických cviků podle zdravotního omezení. Kůň je veden na kruhu v kroku. Vše probíhá za hudebního doprovodu. Tandemové vzdělávání probíhalo mezi lektorkami, které měly zkušenosti jednak s dětmi zdravými, aktivně sportujícími a jednak s dětmi se specifickými potřebami, které v pohybové aktivitě využívají prvků z paravoltiže. Tandemové vzdělávání bylo zaměřeno na posílení a rozvoj těchto klíčových kompetencí:

K řešení problémů – s účastníky řešíme situace, které vznikají při TNV a mimo ně – s účastníky řešíme různé situace, například konflikty.

Komunikativní – nabízíme různé metody a formy práce s dětským kolektivem jako např. skupinovou, týmovou, samostatné výstupy s obhajobou.

Pracovní – vedeme účastníky k zájmu o své zdraví a zdraví ostatních.

Tandemového vzdělávání se zúčastnily Mgr. Adéla Svobodová (učitelka TV na základní škole a trenérka voltiže) a Bc. Lenka Špindlerová (studentka FTVS Praha a vedoucí pohybových kroužků pro děti). Cílem bylo rozvíjet kompetenci pedagogickou, kompetenci komunikativní, kompetenci didaktickou, rozšířit si metodický repertoár a přizpůsobit ho individuálním potřebám dětí. Procvičení verbální komunikace jako součást sociálních dovedností lektora při práci s dětmi během vedení individuálních, hromadných a skupinových lekcí pohybových aktivit pro děti. Lektorka Lenka Špindlerová využije nové znalosti ke zlepšení vedení dětí v rámci pohybových aktivit dětí se zdravotním oslabením v jezdeckém kroužku. Lektorka Adéla Svobodová bude moci následně získané vědomosti využít ve své pedagogické praxi v rámci aktivit u dětí ohrožených sociálně patologickými jevy.

Tandemové vzdělávání probíhalo na letním pobytovém soustředění za účasti cca 20 dětí, kde současně nenásilně a zcela přirozeně docházelo k inkluzi. Spojovacím motivem byl kůň, který je nedílnou součástí každého setkání, a jeho pohoda a připravenost ovlivňují i výkonnost účastníků. Práce se zdravými dětmi vyžaduje jiný přístup, ale přináší i výsledky v jiném časovém horizontu, než jak je tomu u dětí se specifickými potřebami. Lektorky se vzájemně obohacovaly o vlastní zkušenosti s prací s dětmi. Obě potom mohly získané dovednosti aplikovat v praxi.

Celé setkání bylo završeno soutěží, které se společně účastnily všechny děti a bylo vidět výrazně lepší provedení cviků, sebejistota a odvaha vyzkoušet nové cviky. Děti se vzájemně podporovaly k lepším výkonům a dodávaly si odvahy k provedení obtížnějších cviků. Na soutěži byl patrný okamžitý efekt týdenního setkávání, který se projevil v jistotě provedených cviků. Obě lektorky si odnesly nové zkušenosti, kterými budou moci obohatit práci s dětmi ve volnočasových kroužcích.

Realizační tým POČINU – vedoucí projektu byla Hana Špindlerová, administraci zajišťovala Pavla Franková.

www.facebook.com/POCIN.cz/

VLADYKŮV DVŮR, z.s.

Jihočeský kraj

Nestátní nezisková organizace, která se od roku 2007 věnuje vzdělávání dětí a mládeže s využitím alternativních metod při práci s koňmi, etologie koní a environmentální výchovy v rámci hiporehabilitace a pohybovým aktivitám dětí a mládeže s koňmi. Od roku 2009 jsme členy České hiporehabilitační společnosti, z.s. a věnujeme se jednomu z oborů hiporehabilitace – Hiporehabilitaci v pedagogické a sociální praxi (HPSP). Jedná se o metodu speciální pedagogiky, sociální pedagogiky a práce, která využívá kontaktu s koněm a interakce s ním jako prostředku k motivaci, aktivizaci, výchově a vzdělávání lidí se zdravotním postižením a specifickými potřebami.

Naším hlavním cílem je rozvoj osobnosti dítěte ve všech oblastech, a to po fyzické, psychické i emocionální stránce. Prostřednictvím koní dětem nabízíme návrat ke kvalitám a hodnotám, k pravidlům a vztahům, které se ze života konzumní společnosti často vytrácejí.

Pro celý náš tým je účast v tomto projektu velmi prospěšná. Společná práce na rozvoji našich pedagogických kompetencí nás vede k tomu, abychom se ještě více soustředili na to, jak cíleně rozvíjet kompetence dětí, které se účastní našich aktivit. Pomáhá nám zvědomovat si spoustu důležitých vědomostí a dovedností, které už máme nebo je v průběhu projektu získáváme, a to nás výrazně posouvá dál.

Tandemové vzdělávání

Oblíbenou aktivitou projektu bylo Tandemové neformální vzdělávání (TNV). Účastníci se ho vždy dva instruktoři, kteří v průběhu celé aktivity spolupracovali na základě tzv. principu 3 S, což je společné plánování, společná výuka a společná reflexe. Je to skvělý nástroj pro práci s náročnými cílovými skupinami – dává nám prostor právě pro společné plánování a zpětnou vazbu, kterého se nám při běžné praxi tolik nedostává.

Při jednom z našich tandemů jsme využili toho, že některé naše koně bylo potřeba připravit na Specializační zkoušky koní v hiporehabilitaci pod ČHS, k motivaci nadaných dětí k seberozvoji.

Cílem bylo motivovat vybranou skupinu dětí (dívků ve věku 11-15 let) k rozvoji jejich vlastních specifických dovedností, schopnosti plánování a systematické práce a předat jim vhodnou míru zodpovědnosti za prováděnou práci. Využili jsme možnosti motivace jasně definovaným cílem a dobou k jeho splnění.

Dětem jsme z koní připravovaných na zkoušky přidělili ty, kteří pro ně byli vhodní, a při úvodním brainstormingu jsme děti vedli k vytvoření strategie a plánu aktivit, které budou při výcviku využívat. A tak brzy přišly kromě sedel na řadu i pomůcky jako invalidní vozík, berle, deštník, míče, plachta atd. Ve dvojici jsme měli více prostoru věnovat se individuálním potřebám dětí. Soustředili jsme se na správné a efektivní využití tlaku při práci dětí s koňmi.

Při realizaci této aktivity jsme si uvědomili, že podobnou motivaci a podobné aktivity (ve zjednodušené formě) můžeme využít i při běžném provozu kroužků přirozené komunikace s koňmi, které u nás v organizaci probíhají. Ověřili jsme si, že je potřeba společně – ve dvojici – pracovat s dětmi častěji, protože si máme stále co předávat.

Koně zkoušky zvládli a získali certifikáty licence pro koně v hiporehabilitaci. A děti byly nadšené, že se to povedlo a že na takovém úspěchu mají svůj podíl.

Realizační tým Vladykův dvůr, z.s. – vedoucí projektu byla Mgr. Jindra Vladyková, administraci zajišťovala Ing. Markéta Schestauberová.

<http://vladykuvdvur.cz/>

Název aktivity:

PODPORA RŮSTU OSOBNOSTNÍHO ROZVOJE PROSTŘEDNICTVÍM AKTIVIT DĚTÍ U KONÍ

Typ aktivity: Sdílení zkušeností pracovníků v neformálním vzdělávání prostřednictvím vzájemných návštěv

Název střediska: Bonanza Vendolí, z.ú.

Autor šablony: Michaela Kašparová

Kontakt: michaela.kasparova@osbonanza.cz, +420 739 478 814

1. Anotace, popis aktivity:

Při práci s klienty využíváme metody hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi. V rámci sdílení zkušeností naše pracovnice navštívila organizaci JK Brilliant Petrovice, z.s., kde se zaměřila na osobnostní rozvoj prostřednictvím aktivit dětí u koní. Nové metody práce využívající prožitek v rámci hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi pro nás jsou cennou inspirací při práci s klienty.

2. Cílová skupina:

Věkové rozmezí: děti I. a II. stupně ZŠ, studenti, rodiny s dětmi.

Schopnosti: komunikační schopnosti, koordinační schopnosti, schopnost empatie.

Charakteristika: děti docházející do kroužků nebo nízkoprahových zařízení, třídní kolektivy, rodiny s dětmi, předpoklad skupinové práce (metoda vhodná i pro individuální práci s klientem při využití asistenta).

3. Cíle aktivity:

Cílem aktivity bylo osvojení si nových metod práce se skupinou dětí, při kterých je využíváno prožitku.

Zaměření metod na multisenzorické vnímání dává prostor pro hlubší vnímání.

4. Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Výběr koně – zejména velikost – dle věku účastníků (děti by měly dosáhnout na všechny části těla koně).

Předpokladem je kůň zvyklý na tyto metody práce.

5. Použité metody a pomůcky:

Metody hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi – metody práce pro rozvoj dětí, rozvoj jejich kognitivních funkcí; využití multisenzorického vnímání.

Pomůcky – šátek, pěnové matematické kostky, pěnová abeceda.

6. Parametry:

Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 120 minut

Četnost provedení: jednorázově, opakovaně

Personální zabezpečení (počet, odbornost): 1 lektor, asistenti dle počtu koní – držení koní

Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): nejlépe 3-5 koní, koně zvyklí na používané metody práce

Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 2-20

Další: ...

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Přivítání a seznámení účastníků s lektory a prostředím. Rozvržení časové jednotky. Seznámení se s potřebami skupiny a případnými individuálními potřebami účastníků.	20	20
Teoretická příprava	Základní informace, pravidla bezpečnosti. Vysvětlení aktivity účastníkům.	15	35
HPSP	Příprava koní pro aktivitu, opakování základních pravidel a pojmů. Během samotné přípravy koní důležitá komunikace dětí s lektorem a asistenty. Přesun na jízdárnu, předání instrukcí účastníkům. Rozdělení účastníků do menších skupinek (2-4 děti) ke každému koni. Děti mají za úkol vnímat tělo koně pomocí hmatu. Poté se šátkem přes oči za asistence lektora obchází jednotlivé koně a zkouší poznat, který je jeho přidělený. Je třeba vše co nejdříve reflektovat, ptát se klienta na to, co cítí, jaké to je – návodné otázky pomohou klientovi zvědomit si dané situace a vjemy. Podobně lze cvičení upravit na poznávání koní podle vůně, případně sluchem (koně prochází po pevném rovném podkladě).	60	95
Reflexe	Po ukončení aktivity vedena s účastníky diskuse. Účastníci reflektovali své zážitky, vzniklé situace a pocity, přínosy aktivity, dotazy účastníků.	25	120
Přestávka	Svačina, toaleta	10	130
Teoretická příprava	Seznámení s aktivitou, opakování bezpečnostních pravidel	15	145
HPSP	Příprava koní pro aktivitu. Přesun na jízdárnu, předání instrukcí účastníkům. Rozdělení dětí do menších skupinek (2-4) k jednotlivým koním. Děti dostaly pěnové matematické kostky s číslicemi a matematickými symboly. Během přehazování kostek přes hřbet koně děti sestavovaly jednoduché příklady a střídaly se v řešení jednoduchých matematických operací. Podobně skupinka u dalšího koně měla k dispozici pěnovou abecedu a na hřbetě koně sestavovala slova. Aktivita je možné obměňovat (např. práce s cizím jazykem). U zvolených aktivit jsou důležité zejména prožitky dětí.	60	205
Reflexe	Zpětná vazba od účastníků, společné sdílení dojmů a zhodnocení jednotky, dotazy účastníků.	25	230
Závěr	Doporučení pro další práci, dohodnutí plánu na případné další setkání.	10	240

Název aktivity:

AKTIVITY S KOŇMI JAKO NÁSTROJ PRO STMELENÍ KOLEKTIVU

Typ aktivity: Sdílení zkušeností pracovníků v neformálním vzdělávání prostřednictvím vzájemných návštěv

Název střediska: Bonanza Vendolí, z.ú.

Autor šablony: Michaela Kašparová

Kontakt: michaela.kasparova@osbonanza.cz, +420 739 478 814

1.	Anotace, popis aktivity:
<p>V naší organizaci při práci s klienty (skupiny dětí) využíváme metody hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi. V rámci sdílení zkušeností naše pracovnice navštívila organizaci Ryzáček, z.s., kde pod vedením průvodce absolvovala program pro skupinu dětí zaměřený na stmelování kolektivu.</p>	
2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: děti 2. stupně ZŠ, studenti, dospělí. Schopnosti: komunikační schopnosti, koordinační schopnosti, schopnost empatie. Charakteristika: děti docházející do kroužků nebo nízkoprahových zařízení, třídní kolektivy, pedagogické sbory apod.</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Cílem aktivity bylo osvojení si nových metod práce se skupinou dětí se zaměřením na stmelování kolektivu, práci na interpersonálních vztazích a smysluplném trávení volného času.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Výběr koně – dle věku a schopností účastníků. Komunikace mezi účastníky – mladší účastníky je třeba více vést, vstupovat do aktivity.</p>	
5.	Použité metody a pomůcky:
<p>Metody hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi – „hry s koňmi v otevřeném prostoru“. 1. Práce se skupinou dětí, které mají za úkol dle pokynů lektora přimět koně, který je na volno, aby se přemístil ve vymezeném prostoru z bodu „A“ do bodu „B“. 2. Práce se skupinou dětí – vedení koně na kruhu na vodítku.</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 120 minut Četnost provedení: jednorázově Personální zabezpečení (počet, odbornost): 1 lektor (1-2 asistenti – dle velikosti skupiny) Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): 1 i více – dle počtu uživatelů, povaha dle zkušeností uživatelů Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 3-20 Další: ...</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Přivítání a seznámení účastníků, seznámení se s lektory a prostředím. Rozvržení časové jednotky. Seznámení se s potřebami skupiny a případnými individuálními potřebami účastníků.	20	20
Teoretická příprava	Úvodní základní informace, pravidla bezpečnosti. Vysvětlení aktivity účastníkům, metodika práce. Zodpovězení dotazů.	15	35
HPSP	Příprava koně pro aktivitu, vysvětlení základních pravidel a pojmů. Přesun na jízdárnu, předání instrukcí účastníkům. Úkolem skupiny bylo obestoupit koně kolem dokola, účastníci se drží za ruce. Skupina má za úkol přimět koně přemístit se z bodu „A“ do bodu „B“. Je třeba, aby se skupina domlouvala a spolupracovala. Lektor, případně asistenti jsou k dispozici a v případě potřeby jsou připraveni pomoci. Je možno volit různé obtížnosti dle schopností a věku účastníků (např. různé povahy koní, trasa směrem k východu z jízdárny, trasa směrem od východu z jízdárny, překážky v cestě atd).	60	95
Reflexe	Po ukončení aktivity byla s účastníky vedena diskuse. Účastníci reflektovali své zážitky, vzniklé situace a jejich řešení, přínosy aktivity, dotazy účastníků.	25	120
Přestávka	Svačina, toaleta	10	130
Teoretická příprava	Seznámení s aktivitou, opakování bezpečnostních pravidel	15	145
HPSP	Příprava koně pro aktivitu. Přesun na jízdárnu, předání instrukcí účastníkům. Aktivita – „Předávání koně“ – účastníci se postaví zády k sobě a utvoří kruh. Jeden druhému potom předávají koně na vodítku a snaží se o plynulost pohybu. Kruh může být různě velký – dle počtu účastníků (je možné velkou skupinu rozdělit na menší skupinky, každou s jedním koněm). Obtížnost lze měnit zadáním úkolů skupině – přechody do zastavení, do kroku, do klusu, změny směru, výměna koní mezi skupinami apod.)	60	205
Reflexe	Zpětná vazba od účastníků, společné sdílení dojmů a zhodnocení jednotky, dotazy účastníků.	25	230
Závěr	Doporučení pro další práci, dohodnutí plánu na případné další setkání.	10	240

Název aktivity:

LIDOVÉ TRADICE A ZVYKY – HODY – TANCE MORAVSKÉ BESEDY

Typ aktivity: Projektový den mimo klubovnu
Název střediska: EPONA z.s.
Autor šablony: Vladimíra Casková
Kontakt: epona@hipoterapie.cz, +420 604 244 852

1.

Anotace, popis aktivity:

Každá země má svoji tradiční a lidovou kulturu, která je neoddělitelnou součástí jejího kulturního dědictví. Lidové zvyky a tradice jsou pojátkem, které spojuje určitý národ a kulturu. V druhé polovině 20. století se ale tyto tradice začaly pozvolna vytrácet, či dokonce docházelo k postupnému vymizení. V současné době dochází k obnově pořádání místních lidových tradic a zvyků. Cílem projektových dnů v Eponě je představení lidových tradic v průběhu roku tak, jak provázejí život na vesnici během celého roku.

Hody jsou chápány jako symbolické poděkování za sklizenou úrodu, jsou spojeny s veselí s muzikou a tancem. Cílem projektového dne bylo ve spolupráci s expertem získat nové znalosti a dovednosti během realizace tanečního vystoupení Moravské besedy, která se tančí na hodech na Jižní Moravě. Tance Moravské besedy jsou kolové a párové, tančí se za zpívaného doprovodu.

2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: 8-18 let Schopnosti: pro tanec je třeba schopnost pohybu Charakteristika: není</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Cílem bylo seznámit děti s lidovými zvyky a tradicemi aktivní formou. Děti se během projektového dne učí pracovat ve skupině ať už společnou prací na společném výrobku nebo při společných pohybových nebo hudebních hrách. Během společných aktivit posilují svoje vztahy k druhým dětem, učí se oceňovat práci druhých a toleranci. Pomocí dramatických, hudebních a dalších představení u dětí cíleně rozvíjíme na jedné straně soustředěnost, empatii a schopnost ocenit práci druhých, na druhé straně lektor podporuje jejich schopnost předávat ostatním své dovednosti a své umění. Instruktorce si chtěly při práci s dětmi upevnit praktické dovednosti a principy spolupráce během realizace aktivity spojené s písněmi a tancem.</p> <p>V oblasti neformálního vzdělávání s využitím koní jsou podobné skupinové aktivity skvělým doplňkem v rámci celodenních nebo vícedenních akcí, při kterých děti tráví s koňmi pouze kratší část dne a zbývající část programu je žádoucí vyplnit dalšími smysluplnými aktivitami.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Jako riziko se může jevit nedostatek chlapců pro tanec, ale tento nedostatek lze nahradit párováním děvčat, což se často ve folklorních souborech stává. Je vhodné nechat na dětech volbu tanečního partnera. V případě lichého účastníka doporučujeme záskok instruktorky.</p>	
5.	Použité metody a pomůcky:
<p>Nejdříve se děti učily zpívat jednoduché písničky Moravské besedy, potom se učily základní kroky v kruhu i v párech, včetně tanečního držení. Na závěr jsme si společně vyzkoušeli celou choreografii prvních 3 tanců.</p> <p>Pomůcky: zpěvník s písničkami Moravské besedy – https://www.youtube.com/watch?v=sZbjuECrGA8 Videonahrávka: ukázka tance z Krumvíře – https://www.youtube.com/watch?v=0u22gj0xPDQ</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 240 minut Četnost provedení: (např. jednorázově, 1x týdně apod.) ideálně několikrát opakovat Personální zabezpečení (počet, odbornost): 2 lektorky Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): bez koní Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 8-16 Další: ...</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Seznámení s tradicí hodů na Jižní Moravě.	15	
	Nácvik písniček – Holubička, Tetka, Měl jsem	45	
	Základní kroky v kruhu	45	
	Základy tanečního držení a základní kroky v párech	45	
	Choreografie prvních 3 tanců Moravské besedy	90	
Závěr	Zhodnocení		240

Název aktivity:

ZNAKOVÝ JAZYK, ROVNOVÁHA

Typ aktivity: Zavádění nových metod v neformálním vzdělávání

Název střediska: EPONA z.s.

Autor šablony: Pavla Marešová

Kontakt: epona@hipoterapie.cz, +420 608 476 325

1.

Anotace, popis aktivity:

Aktivita byla zaměřena na téma práce s dětmi se sluchovým postižením, které jsme realizovali ve spolku v rámci projektu „Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů“. Přípravu i realizaci vedla mentorka Mgr. Pavla Synková, která je speciální pedagog s několikaletými zkušenostmi s dětmi se sluchovým postižením a s narušenou komunikační schopností, umí znakový jazyk.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 6-13 let.

Schopnosti: základní komunikace ve znakovém jazyce, některé děti měly předchozí zkušenosti s hiporehabilitací.

Charakteristika: děti se sluchovým postižením (část dětí měla zavedené kochleární implantáty), dvě děti měly kombinaci sluchového postižení s PAS.

3.

Cíle aktivity:

Naučit se pomocí základů znakové řeči a alternativních způsobů komunikace zapojit děti do plánovaných činností.

4.

Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Riziko: nepochopená komunikace – Řešení: náprava mentorem, přítomnost rodiče.

Riziko: úrazy – Řešení: zvýšená bezpečnost kolem koní, menší počet dětí.

5.

Použité metody a pomůcky:

Základy znakové řeči, alternativní způsoby komunikace, práce s rovnováhou.

Užitečné odkazy k přípravě na aktivitu:

ruce.cz – překladový slovník do znakových jazyků

[Dictionary \(babysignlanguage.com\)](http://Dictionary(babysignlanguage.com)) – varianta často využívaná u dětí

[Prirucka-AAK.pdf \(horizontkyjov.cz\)](http://Prirucka-AAK.pdf(horizontkyjov.cz)) – metodika alternativní komunikace

6.

Parametry:

Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 60

Četnost provedení: např. jednorázově, 1–2x týdně apod.

Personální zabezpečení (počet, odbornost): 3 osoby, nutná přítomnost alespoň 1 osoby se schopností kvalitní komunikace s dětmi se sluchovým postižením – může být externista, např. doprovod dětí (vychovatel nebo rodiče s dostatečnou kompetencí v oblasti neformálního vzdělávání).

Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): 2 koně se specializačními zkouškami pro HPSP

Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 6

Další: ...

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	<p>1. lekce: Naplánovali jsme aktivity zaměřené na práci s rovnováhou vlastního těla. Cílem bylo zdokonalit své kompetence při práci se specifickou skupinou dětí. Rozdělili jsme si pozice potřebné k zajištění bezpečnosti. Nejdříve jsem s dětmi navázala kontakt a komunikaci v bezpečném prostředí. Ohrádka se slepicemi a „povídání“ o nich děti uvolnilo, prohlídka areálu posloužila k tomu, abych dokázala určit, které dítě jak reaguje. Další aktivitou bylo ježdění na koňském hřbetě, kde jsem sledovala, jak děti pracují s vlastní rovnováhou a pomáhala jsem jim ke zlepšení stability. Děti mi v závěru dávaly zpětnou vazbu, co se jim líbilo. Při použití znakové řeči mi pomáhala mentorka.</p>	60	
	<p>2. lekce: Tělesné krajiny koně ve znakovém jazyce. Připravila jsem názvosloví tělesných krajín koně a k nim jsem se naučila potřebné znaky. Cílem bylo, abych dokázala předat dětem správné informace ve znakové řeči. S dětmi jsem se nejdříve pozdravila (za pomoci Mgr. Synkové). Poučily jsme děti o bezpečnosti kolem koně. U koně jsem jim pak znakovou řeč pojmenovávala tělesné krajiny. Doprovázela jsem popis i výrazně verbálně, protože část dětí měla zavedené kochleární implantáty. Nakonec lekce jsme si ověřily, že si děti znaky správně zapamatovaly.</p>	60	
Závěr	<p>Podařilo se mi navázat kontakt s dětmi se sluchovým postižením a komunikovat s nimi. Při práci na koňském hřbetě jsem dokázala odhadnout fyzické možnosti jednotlivých dětí a stanovit způsoby zlepšování jejich rovnováhy. Pro budoucí využití by bylo vhodné pracovat s dětmi individuálně. Při aktivitách pro sluchově postižené osoby je vždy nutné zajistit specialistu, který ovládá znakovou řeč. Základy znakové řeči, alternativní způsoby komunikace a práci s rovnováhou využijeme pro široké spektrum činností spolku.</p> <p>Podařilo se mi pomocí znakového jazyka předat dětem znalosti o základních tělních krajínách koně. Znaková řeč je ve spolku našeho zaměření velmi užitečná. Bylo by vhodné ji rozvíjet.</p>		

Název aktivity:

HRAJEME SI NA KONĚ

Typ aktivity: Projektový den v klubovně
Název střediska: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.
Autor šablony: Hana Kubrichtová
Kontakt: hanah.kubricht@seznam.cz, +420 773 561 320

1.

Anotace, popis aktivity:

V této aktivitě se děti naučí porozumět tomu, jak se koně mezi sebou dorozumívají a aby tyto vztahy lépe pochopily, vyzkouší si to pomocí herectví. Naučí se znát koňskou hierarchii ve stádě, poznají, jaké role mohou koně zaujímat a procvičí si spolupráci ve skupině.

Ve skupině se naučí respektovat své kamarády a pracovat dohromady jako tým. Cílem je pochopit jak se koně chovají ve volné přírodě a naučit se jejich neverbální komunikaci. Vyzkoušet si také nový prostředek k sebevyjádření (herectví) a případně si osvojit nový koníček. Uvolní se a pokusí se odprostit od stydlivosti a vyzkoušet si improvizaci.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 6-10 let.

Pro tuto aktivitu nejsou důležité žádné speciální schopnosti.

Charakteristika: děti, které se zajímají o koně a chtějí poznat něco nového.

3.

Cíle aktivity:

Úlohou bylo naučit se porozumět koňské řeči pomocí studie jejich řeči těla. Ukázat dětem, jak se lze svobodně vyjádřit pomocí herectví.

4.

Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Během této aktivity se lze setkat s tím, že se některé děti nebudou chtít zapojit, protože jsou stydlivé. Je dobré je nenutit, obvykle zjistí, že je to zábava a samy se po chvíli připojí. Pokud se samotného herectví účastní také lektoři organizace, dětem to dodá pocitu, že v tom nejsou samy a aktivita je pak více baví.

5.

Použité metody a pomůcky:

Metoda skupinová, kooperativní.

Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 60 min

Četnost provedení: jednorázové

Personální zabezpečení (počet, odbornost): 2 lektorky z NNO – znalosti ohledně chování koní a koňského stáda, externí odborník – znalost v oboru herectví.

Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): koňské stádo v přirozeném prostředí.

Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): min 3, max 10.

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	V začátku lektorky z NNO popíší, jak funguje hierarchie koňského stáda. Řeknou dětem, kdo je vůdce, jaká je pozice vůdčí klisny, jaký je rozdíl v chování hřebce a valacha. Jakým způsobem si vůdce stáda udržuje ve stádě respekt, jak si koně projevují náklonnost...	60	
Pozorování stáda	Následně se přesunují s dětmi ke koním, pozorují stádo a zkouší děti z toho, co se předem naučily od lektorek. Naučí se jména koní a jejich osobní příběh a pozici ve stádě.	60	
Rozdělení rolí	S pomocí externí odbornice si děti rozdělí role, každý reprezentuje jednoho konkrétního koně. Následně se pohybově uvolní pomocí základních cviků (protažení zad, protažení hlavy, uvolnění rukou, nohou...).	30	
Nácvik	Děti se učí napodobovat koně (hrabání nohama, klus, cval, okusování kohoutků...). Vysvětlí si, jakým způsobem fungují vztahy mezi nimi a jejich rolmi. Jakého koně reprezentují a jaké mají vztahy mezi ostatními účastníky. Zkusí si také nejrůznější rozmlouvadla. DALAJLÁMA V LOMU LÁME SLÁMU... JELEN LYROROHÝ... BYL JEDEN ŘEK, A TEN MI ŘEK, ABYCH MU ŘEK, KOLIK JE V ŘECKU ŘECKÝCH ŘEK. A JÁ MU ŘEK, ŽE NEJSEM ŘEK, ABYCH MU ŘEK, KOLIK JE V ŘECKU ŘECKÝCH ŘEK... VLK KLEL V ROKLI... TVRDÍŠ, ŽE SIS PŘISKŘÍPL PRSTY MEZI DVÍŘKA SKŘÍNĚ... ŽALNĚ ŽALOBU ŽALUJE ŽÁBA ŽABÁKU V KALUŽINĚ... KRÁLÍČEK KRÁLÍČÍ KRÁL S KRÁLÍCÍ KLÁROU NA KLAVÍR HRÁL, KRÁLICE KLÁRA DOBŘE HRÁLA A KRÁLÍČATA TANCOVALA, V KRÁLÍKÁRNĚ MĚLI BÁL, KRÁLÍČATA, KLÁRA, KRÁL...	30	
Hra	Následně spolu všechny děti improvizují a snaží se napodobovat konkrétní koňské stádo.	60	
Závěr	V závěru lektorky poprosí děti, aby reflektovaly celou aktivitu.	10	250

Název aktivity:

S KONĚM NA HŘIŠTI

Typ aktivity: Projektový den/Klub (lze čerpat ze zkušeností z ostatních aktivit – sdílení, tandem apod., pokud ho středisko již vyzkoušelo v reálné praxi).

Název střediska: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Autor šablony: Hana Kubrichtová

Kontakt: hanah.kubricht@seznam.cz, +420 773 561 320

1.

Anotace, popis aktivity:

Během této aktivity si děti vyzkouší projít překážkovou dráhu s koněm. Naučí se řešit základní problémové situace u koní (kůň se zasekne a nechce pokračovat, kůň jde moc rychle a předbíhá vodiče, nechce zdolat překážku a chce se otočit a odejít...). Dozví se, jaké věci mohou koně vyděsit a co je pro ně náročné. Tato aktivita je vhodná pro děti, které mají problém se soustředěním a jsou hyperaktivní, jelikož je v ní zakomponováno zklidňující dechové cvičení. Naučí se vést koně tak, aby šel uvolněně a přirozeně a sami budou mít možnost zpomalit a plně se soustředit. Rozvíjí u dětí osobnost, sebevědomí a samostatnost.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 6-12

Schopnosti: nepotřebujeme žádné speciální schopnosti.

Charakteristika: děti, které začínají s prací s koňmi. Vhodné i pro děti, které jsou hyperaktivní a těžko se soustředí.

3.

Cíle aktivity:

Cílem bylo předat dětem základy ohledně práce s koněm. Úlohou bylo projít s koněm překážkovou dráhu tak, aby byl celou dobu uvolněný a vnímal.

4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
Některým dětem se kůň zastavuje nebo nereaguje tak, jak by si sami představovaly. Je dobře, pokud s nimi jde ve dvojici jejich kamarád a dělá jim psychickou podporu. Musí jít však v bezpečné vzdálenosti, aby na něho kůň nereagoval.	
5.	Použité metody a pomůcky:
Parelliho ohlávka, vodítko, slalom, plachta... Nedoporučujeme přeskoky, jsou pro koně a pro děti, které se teprve učí práci s koněm, složitě.	
6.	Parametry:
Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 90 min Četnost provedení: jednorázově Personální zabezpečení (počet, odbornost): požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti), počet koní takový, aby vyšel jeden na dvojici dětí. Klidný ideálně po hiporehabilitačním výcviku. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): min 4, max 8	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	V úvodu lektorky NNO představí aktivitu a vysvětlí dětem, že se u koní neběhá, nechodí k nim zezadu a tak podobně. Představí jim, jaké úkony jsou pro koně náročné (otáčení na místě...) a čeho se bojí (šustící plachta...).	30	
Rozřazení	Na začátku se děti rozdělily do kategorií podle jejich zkušeností s prací s koňmi. Následně byl každé skupince lektorkami NNO přidělen kůň, který vyhovuje jejich schopnostem.	30	
Dechová cvičení	<p>Před prací s koněm se děti musí uklidnit, aby s nimi mohly správně pracovat. K tomu je dobré použít dechových cvičení.</p> <p>Balonek (pro mladší děti)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Polož si ruce jemně na břicho. 2. Představ si, že máš v břiše balonek. 3. Pomalu se zhluboka nadechuj nosem, nechej balonek, aby se postupně naplnil vzduchem. 4. Co nejpomaleji nosem vydechuj a nechej balonek, aby se zmenšoval. Je menší a menší, až nakonec nemáš v břiše vůbec žádný vzduch. 5. Zopakuj ještě 4x. <p>Dechový dirigent (pro starší děti)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Můžeš zavřít oči a položit si ruku na břicho. Chvilí klidně dýchej. 2. Snaž se vést nádech do břicha tak, že budeš počítat do 5. 3. Zadrž dech a počítej do 3. 4. Vydechuj tak, že budeš s výdechem počítat do 5. 5. Břicho je prázdné, znovu napočítej do 3. 6. Můžeš začít znovu (nádech 5, zadržet 3, výdech 5, pauza 3, atd.) 	30	

Stavění překážkové dráhy	Děti si samy postaví překážkovou dráhu, kterou budou muset s koněm projít.	60	
Procházení dráhy	Následně si s koněm dráhu projdou. Podle jejich zkušeností předvedou odborníkovi a lektorkám modelové situace pro práci s koněm, které musejí řešit (kůň se zasekl, neposlouchá atd.).	90	
Závěr	Na závěr děti reflektují své pocity a dostanou od lektorek a odborníka zpětnou vazbu.	15	

Název aktivity:

NECH TO KOŇOVI, TEN MÁ VELKOU HLAVU

Typ aktivity: Projektový den/Klub (Lze čerpat ze zkušeností z ostatních aktivit – sdílení, tandem apod., pokud ho středisko již vyzkoušelo v reálné praxi).

Název střediska: Horticon, z.s.

Autor šablony: Ludmila Kučerová

Kontakt: kucerova@horticon.cz, +420 601 324 670

1.

Anotace, popis aktivity:

Aktivita je rozdělena na dvě části. První část je výtvarná. Zde si každé dítě vyrobí hlavu koně dle své fantazie. Lze využít libovolných výtvarných technik, záleží pouze na tom, aby výsledná hlava koně byla dostatečně velká na to, aby zakryla obličej. Poté započne druhá část, komunitní kroužek. Ideální je využít prostor, kde si děti i pedagogové mohou sednout do kruhu tak, aby na sebe všichni viděli. Doprostřed kruhu se postaví nádoba s drobnostmi. Pedagog zahájí komunitní kruh, lze hovořit o emocích a jejich sdílení s ostatními. Někdy pro nás nemusí být lehké říct to, co cítíme a co bychom rádi sdělili kamarádovi, ale s tím nám v této aktivitě pomůže koňská hlava, kterou jsme vyrobili v první části. Aktivita je nyní zcela dobrovolná. Kdo bude chtít, přijde ke kamarádovi a řekne mu, co se mu na něm líbí, čeho si cení nebo může vyprávět nějaký pěkný zážitek, který spolu zažili. Při sdělení se může schovat za koňskou hlavu, aby pro něj byla řeč snazší a necítil takový stud. Po řečení všeho, co měl na srdci, vezme drobnost z nádoby a dá ji kamarádovi za to, že ho vyslechl. Poté může pokračovat další dítě nebo pedagog. Na závěr aktivity si na památku děti vymění své výtvary (hlavy koní).

Celá druhá část aktivity může být hodně emotivní. Při správném vedení a korigování aktivity se postupně rády zapojí téměř všechny děti. Důležité také je hned na začátku upozornit na to, že si budeme sdělovat jen hezké věci.

2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: 4 – neomezeno Schopnosti: nejsou potřeba žádné speciální schopnosti. Charakteristika: určeno pro jakýkoliv kolektiv, který spolu strávil určitý čas, jelikož je potřeba, aby se děti vzájemně alespoň trochu znaly a měly společné zážitky.</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Rozvoj komunikačních a sociálních kompetencí, rozvoj fantazie a procvičování jemné motoriky při výtvarné části, dále lze využít při potřebě stmelení kolektivu nebo jako závěrečná aktivita na táborech či jiných dlouhodobějších akcích.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Nechť děti zapojit se do aktivity, nedostatečná počáteční motivace, nedůsledné vedení ze strany pedagogů. Řešení: nepodcenit úvod a počáteční motivaci dětí, v druhé části aktivity je dobré i zapojení samotných pedagogů. Také je důležité pohlídat, aby některé z dětí nezůstalo přehlédnuté.</p>	
5.	Použité metody a pomůcky:
<p>Pomůcky: papíry, nůžky, výtvarné a psací potřeby, miska/nádoba s mušličkami/kamínky či jinými milými drobnostmi.</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: první část 30-45 min, druhá část 30-45 min (délka druhé části závisí na počtu dětí). Četnost provedení: jednorázově Personální zabezpečení (počet, odbornost): pedagogický dozor dle počtu dětí. Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): aktivita bez koní. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 5-20 Další: ...</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Může se stát, že člověk má nějaké trápení, nebo naopak by se rád svěřil někomu s něčím pěkným, ale nemusí pro něj být jednoduché to opravdu sdělit. Jedno přísloví říká: Nech to koňovi, ten má velkou hlavu. Proto v této aktivitě použijeme koňskou hlavu, která nám pomůže sdělit, co opravdu cítíme.	10	
Výroba hlavy koně	V této části si každé dítě i pedagog vyrobí svou hlavu koně. Každý může vytvořit hlavu koně dle své fantazie.	30	
Komunitní kruh	Zde jde už o samotné sdělení emocí a zážitků v komunitním kruhu.	40	
Závěr	Na závěr si děti vymění svou hlavu koně s některým z kamarádů. Všechny drobnosti, které dostaly, si mohou nechat.	10	130

Název aktivity:

PRÁCE S DĚTMI S ADHD

Typ aktivity: Tandemové vzdělávání

Název střediska: Horticon, z.s.

Autor šablony: Mgr. et Mgr. Jana Čebišová

Kontakt: cebisova@horticon.cz, +420 605 930 404

1.	Anotace, popis aktivity:
	Základem je nastavení aktivity tak, aby byla jasně srozumitelná a pochopitelná dítětem. K tomu je zapotřebí dodržovat vždy stejný režim jednotlivé aktivity (60 min.), jasná, předem stanovená pravidla chování a zejména bezpečnosti. Neméně důležité je střídání činností, klidové x pohybové, podle individuálních potřeb dítěte, za 60 min se využije 5-6 činností. Struktura aktivity: seznámení, pravidla bezpečnosti, čištění a sedláni koně, relaxační cvičení, příprava dítěte k jízdě na koni, pohybová chvílka, jízda na koni s přestávkami pro cvičení k propojení pravolevé hemisféry, při jízdě jazykové hry: asociace, hádanky; dechová cvičení, hiporehabilitace, pohybová chvílka, odsedláni koně, vyhodnocení. Hiporehabilitaci lze zařadit i průběžně podle neurotických projevů dítěte.
2.	Cílová skupina:
	Věkové rozmezí: 4-12 let Schopnosti: snížená schopnost koncentrace, hyperaktivita. Charakteristika: děti s ADHD
3.	Cíle aktivity:
	Rozvoj schopnosti koncentrace u dětí s ADHD, přirozené usměrňování aktivity, vytvoření bezpečného prostředí pro všechny – děti, pracovníky, koně.
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
	Ohrožení bezpečnosti při práci s koněm, neschopnost dítěte zvládnout své asociální chování (afektivitu, impulzivitu) a s tím i spojené zvýšené riziko úrazu. Řešení: stále stejná struktura jednotky, obrazové vyjádření činností, připomínání pravidel bezpečnosti – vizualizace, prožitek. Velká náročnost práce pro pracovníka, jeho přípravu na aktivitu, zajištění dostatečného množství činností a vlastní realizaci, udržení pozornosti dítěte, volba a střídání vhodných činností podle individuálních potřeb dítěte. Řešení: možnost seznámit se s dítětem před aktivitou, vhodný dotazník či telefonický rozhovor s rodiči. Vytváření souboru činností pracovníkem, spolupráce 2-3 pracovníků, střídání relaxačních a pohybových aktivit.
5.	Použití metody a pomůcky:
	Strukturované učení, cvičení k propojení pravolevé hemisféry, relaxační cvičení, hiporehabilitace, práce s emocemi, dechová cvičení, hry k rozvoji slovní zásoby. Pomůcky: kartičky s obrázky k strukturovanému učení – aktivitě (sedláni koně), kužele, kavalety, soubor slov k jazykovým hrám.
6.	Parametry:
	Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 60 Četnost provedení: 6 jednotek (po 60 min) za týden nebo 6 jednotek ve frekvenci 1x týdně Personální zabezpečení (počet, odbornost): instruktor HPSP, speciální pedagog, asistent. Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): 1 kůň se složenou Specializační zkouškou koní pro hiporehabilitaci pod ČHS. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 1 dítě, individuální péče. Další: ...

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Seznámení se strukturou aktivity, pravidly bezpečnosti.	5	5
Příprava koně	Seznámení s koněm, čištění a sedláni koně. Vhodné využít vizualizovaný návod. Upozornění na vyjadřování emocí u koně a emoce dítěte.	10	15

Příprava jezdce	Zařazení cvičení vedoucí k rozvoji koncentrace – křížové pohyby, tleskání, kreslení do vzduchu ležaté osmičky, chůze po dvou prstech danou dráhou oběma směry. Oblečení jezdce.	4	19
Přesun na jízdárnu	Zařazení pohybové chvilky, vzhledem k bezpečnosti vodič s koněm přichází na jízdárnu poslední. Pohybovou chvilku v rámci přesunu využít k závodu v běhu, přeskoky, úskoky, chůzi jako zvířátka (ptáček – skákání snožmo, slon – vytvoření chobotu z paží, medvěd – valením s rukama s upažením, čáp – klapáním pažemi a velkými kroky).	4	23
Jízda na koni	Vedeme dítě k pozorování okolí, tvoříme popisné hádanky z našeho okolí. Hrajeme hru Asociace, rychle říkej první slovo, co tě napadne, když slyšíš... (př. Nebe – modrá – voda – koupání – atd.). Nic není špatně. Využíváme přirozeného správného sedu na koni k dechovým cvičením – foukáme do pampelišky, čicháme ke květinám, soustředíme se na nádech nosem... Sledujeme dráhu koně, zařazujeme slalom s hlasitým doprovodem stran, kam jdeme, přecházíme kavalety.	10	33
Přestávky během jízdy	Cvičení k propojení pravolevé hemisféry – vsedě na koni jednou rukou do vzduchu naznačujeme krátké čárky směrem od shora dolů a zároveň druhou rukou krátké čárky zleva doprava. V druhé přestávce jednou rukou si hladíme břicho kruhovými pohyby a zároveň druhou si tleskáme o hlavu.	6	39
Hiporehabilitace	Cvičíme na koni – letadlo, trháme třešně, dotýkáme se špičky nohou, dotýkáme se hřívky koně, ocasu. Odpočíváme na koni – leh na břicho, leh na zádech, pytel.	8	47
Přesun ke stájím	Pohybová chvilka s dítětem k uvolnění, proběhnutí dráhy koně – slalom, přeskoky přes kavalety. Závod v běhu ke stájím.	5	52
Závěr	Odsedlání koně, svlečení jezdce. Vyhodnocení spolupráce v aktivitě.	8	60

Název aktivity:

JAK SE SPRÁVNĚ VYJADŘOVAT

Typ aktivity: Projektový den mimo klubovnu
Název střediska: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.
Autor šablony: Darja Hrůzková
Kontakt: dhruzkova@seznam.cz, +420 777 645 535

1.

Anotace, popis aktivity:

Aktivita má za cíl děti provést a seznámit a pomoci jim osvojit komunikační dovednosti tak, aby byly schopné vystupovat na veřejnosti, před cizími lidmi. Důraz je kladen zejména na uvolnění těla a hlasu, na práci s hlasem a tělem a v neposlední řadě na cvičení, která pomohou odbourat či zmírnit u účastníků trému z veřejného vystupování. Během aktivity si účastníci vyzkouší různá cvičení jednotlivě, ale i ve skupinách, během nichž každý z účastníků bude mít možnost objevit své silné a slabé stránky v komunikaci, bude se jim snažit porozumět a naučí se, jak je správně rozvíjet či naopak odbourat.

2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: 10 až 18 let. Schopnosti: nebát se komunikovat. Charakteristika: děvčata i chlapci, kteří mají zájem zdokonalit se ve správném vyjadřování.</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Rozvoj komunikačních dovedností za pomoci názorných ukázek, vlastní zkušenosti a prožitku. Propojit řeč těla se slovní řečí. Pomoci účastníkům zmírnit nebo odbourat trému pomocí vhodných cvičení.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Riziko: příliš velký stud dětí z vystupování před ostatními účastníky. Řešení: vybrat vhodnou skupinu dětí, které mají například společný zájem (jízda na koni) a motivovat je skrze tento zájem. Riziko: velká časová náročnost, náročnost na pozornost účastníků. Řešení: kombinovat pohybová, slovní cvičení s kombinací práce jednotlivě a ve skupině. Během setkání zkombinovat také vnitřní a vnější prostory pro vybraná cvičení a práce s pomůckami.</p>	
5.	Použité metody a pomůcky:
<p>Metody: hra, praktická činnost, skupinová i individuální práce, vlastní prožitek. Pomůcky: mikrofon, hudební nástroje, hudební doprovod – různé žánry, podium či jiné vyvýšené (oddělené místo), prostor pro pohybová cvičení.</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 240 minut Četnost provedení: jednorázová aktivita Personální zabezpečení (počet, odbornost): odborník se zkušenostmi v rámci komunikačních dovedností při práci s dětmi. Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): aktivita bez koně. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): ideální počet 6 až 8 dětí.</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Příprava	Příprava zázemí pro vlastní aktivitu, včetně pomůcek, proškolení, příprava harmonogramu a jednotlivých úkolů a cvičení.	20	20
Úvod	Seznámení účastníků s programem, jednotlivými úkoly a dílčími cíli. Rozdělení účastníků do skupin, ve kterých budou dále pracovat.	15	15
Plnění úkolů	Pohybová cvičení a cvičení pro uvolnění hlasu – za pomoci různých básniček, jazykolamů, poskoků, pomalého i rychlého běhu, otoček, skákání na jedné noze, apod. Účastníci pracují všichni společně a najednou.	30	30
	Jednotlivá vystoupení na určené téma.	40	40
	Vystoupení ve dvojicích na určené téma.	50	50
	Jednotlivý improvizovaný projev na mikrofon.	45	45
Závěr	Zhodnocení, zpětná vazba, doporučení a rozloučení.	40	40

Název aktivity:

KONĚ Z PÍSKU

Typ aktivity: Projektový den v klubovně

Název střediska: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.

Autor šablony: Darja Hrůzková

Kontakt: dhruzkova@seznam.cz, +420 777 645 535

1.

Anotace, popis aktivity:

Aktivita pískohraní má za úkol pomocí dekoračního písku představit dětem novou tvořivou metodu se zapojením jemné motoriky, obrazové představivosti, estetického cítění a možnost samostatné práce nebo práce ve skupině. Děti mají možnost vybrat si dle vlastního uvážení šablonu koně, přes jednoduchý obraz až po velmi členitý obrázek, kde je zapotřebí velké trpělivosti, preciznosti a tvůrčího cítění. Aktivita je vhodná pro děti všech věkových kategorií a její velkou výhodou je, že všechny děti mohou tvořit společně, pomáhat si vzájemně a inspirovat se.

2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: 3,5 až 18 let, děti mohou pracovat společně i jednotlivě. Schopnosti: bez specifických požadavků, s výjimkou zvládnutí jemné motoriky. Charakteristika: 6 až 10 dětí, možnost zapojit i děti s lehkým handicapem.</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Rozvoj hrubé a jemné motoriky, obrazové představivosti, cit pro detail, preciznost a trpělivost.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Riziko: nedostatek materiálu (dekoračního písku) pro všechny účastníky, znehodnocení materiálu například vysypáním. Řešení: zajistit dostatečné množství materiálu pro tvoření, vybrat vhodné prostory pro tvoření a dbát na správnou manipulaci s dekoračním pískem. Riziko: výběr nevhodných předloh obrázků pro vlastní tvoření – náročnost obrázku. Řešení: zajistit dostatečný výběr obrázků pro práci, od zcela jednoduchých vzorů, které děti zvládnou během pár desítek minut, až po kombinované obrázky, kde jejich zpracování může trvat i několik hodin.</p>	
5.	Použití metody a pomůcky:
<p>Metody: hry, praktická činnost, skupinová i individuální práce. Pomůcky: šablony – obrázky, dekorační písek, prostor pro tvoření – vlastní židle, rovná pracovní plocha aspoň 60x60 cm, nástěnka – tabule pro vystavení vzorových obrázků.</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 240 minut Četnost provedení: jednorázová aktivita Personální zabezpečení (počet, odbornost): dva pracovníci, není nutná odbornost v problematice. Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): aktivita bez koně. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): ideální počet 8 dětí.</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Příprava	Příprava pracovního místa pro každé z dětí, příprava a vybrání vhodných šablon k pískování (úměrně k věku, schopnostem a dovednostem dětí). Poučení spolupracovníků a asistentů.	30	30
Úvod	Přivítání účastníků a představení plánu a cíle aktivity. Usazení účastníků, vlastní názorná ukázka, jak s pískem pracovat. Rozdání pomůcek k práci, zahájení vlastního tvoření.	30	30
Plnění úkolů	Účastníci mají za úkol během aktivity vyhotovit samostatně, i ve skupině 2 až 3 rozdílné obrázky. Náročnost obrázků vždy s ohledem na schopnosti a věk dítěte/skupiny.	45	135
Závěr	Ukázka vytvořených obrázků, sdílení dojmů, zpětná vazba, rozloučení.	45	45

Název aktivity:

TAHÁNÍ S KOŇMI

Typ aktivity: Tandem

Název střediska: Kozodoj, z.s.

Autor šablony: Kateřina Czechová

Kontakt: katka.czechova@seznam.cz, +420 720 567 545

1.

Anotace, popis aktivity:

S dětmi jsme nejprve nacvičovaly držení otěží, slovní pobídky pro koně, manipulace s otěžemi. Potom si děti činnost zkoušely na sobě, aby věděly, jaká bude reakce koně. Následně se aktivita ztížila tím, že se dětem zavázaly oči, aby mohly ještě lépe vnímat signály vodiče. Poté se děti seskupily a probrala se s nimi teorie opratí. Následně se děti vydaly pro koně a ustrojily je tak, aby si s nimi mohly vyzkoušet práci na opratích v terénu. Při zkoušení jim pracovnice nejdříve vše názorně ukázala a následně děti nechala, aby si činnost zkoušely. Dětem opravovala chyby. V dalších z částí lekcí proběhla procházka do terénu, při které si děti procvičovaly manipulaci s otěžemi při zatáčení a sklonu svahu. Poslední z činností bylo tahání dřeva na place. Využil se proto nejzkušenější z koní a pracovnice dětem činnost názorně ukázala. Účastníci měli možnost si aktivitu následně jeden po druhém vyzkoušet.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: děti 2. stupeň ZŠ.

Schopnosti: umět hlasové pobídky pro tah, manipulovat s koněm, předejít nebezpečí a nepřivolávat si ho.

Charakteristika: děti chodící na pravidelné kroužky 1x v týdnu, ovládající základní chování u zvířat a základní manipulaci se zvířetem.

3.

Cíle aktivity:

Naučení se práci na opratích a tahu. Naučit se zvíře vnímat a rozumět mu. Pracovnice se rozvinuly v umění předávat nabitě zkušenosti v praxi, v oblasti tahu a práce s opratěmi.

4.

Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Nebezpečí při leknutí koně – předejdeme tím, že pro lekci zvolíme charakterově vhodné zvíře.

Neposlušnost koně – vyřeší lektor podle situace.

Nefungování daných instrukcí dítěti při práci s koněm – vysvětlení znovu, názorná ukázka lektorem, dítě odezírá od ostatních, kterým to funguje a vnímá své chyby při realizaci.

5.

Použité metody a pomůcky:

Metoda – hmatu, hrubé motoriky.

Pomůcky – opratě, zkušenosti koně, lektorské znalosti, chomout, hlasové pobídky.

6.

Parametry:

Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 600 min

Četnost provedení: po pěti opakování, jednou týdně.

Personální zabezpečení (počet, odbornost): 2 pověřené osoby, jedna vždy lektorem a druhá asistentem.

Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): ochota ke spolupráci, naučené povely pro tah, klidné povahy, silné zvíře, respektující přítomnost dětí.

Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 6-10 dětí

Další: ...

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Vysvětlení dětem, proč je užitečné naučit koně na opratích.	30	
	První setkání jsme nacvičovaly držení otěží/opratí, slovní pobídky pro koně, manipulaci s otěžemi/opratěmi.	90	
	Děti si ve dvojicích simulací činnost zkušely na sobě, aby věděly, jaká bude reakce koně – jedno dítě „kůň“, jedno dítě „kočička“. Pak se dětem zavázaly oči, aby mohly ještě lépe vnímat a pochopit signály vodiče.	120	
	S dětmi se zopakovala teorie opratí. Následně si ustrojily koně madly a opratě protáhly tak, aby si s nimi mohly zkusit chůzi na opratích nejprve na cestě, následně i v terénu.	120	
	Proběhla procházka do terénu, při které si děti procvičovaly manipulaci s otěžemi při zatáčení a sklonu svahu při chůzi nahoru a dolů.	120	
	Poslední aktivita bylo tahání dřeva v prostoru jízdárny. Do chomoutu byl zapřažen zkušený kůň a pracovnice dětem činnost názorně ukázala. Účastníci měli možnost si aktivitu následně jeden po druhém vyzkoušet. Tahali krátkou kládu, aby pochopili, jak kláda reaguje v obrazech a jak okolo ní bezpečně chodit.	120	
Závěr	Práce na opratích je vynikající dovednost pro pochopení prostorové orientace, nastavení rovnováhy v respektu a důvěře „Kůň x kočička“. Naučit se zvíře vnímat a rozumět mu. Pracovnice se rozvinuly v umění předávat nabitě zkušenosti v praxi, v oblasti tahu a práce s opratěmi.		10 hodin

Název aktivity:

NÁCVIK DIVADELNÍHO VYSTOUPENÍ

Typ aktivity: Projektový den

Název střediska: Kozodoj, z.s.

Autor šablony: Kateřina Czechová

Kontakt: katka.czechova@seznam.cz, +420 720 567 545

1.

Anotace, popis aktivity:

Začalo se hrou, kdy se dramatizovaly různé emoce, aby se děti naladily. Nejprve se zadal úkol sehrát ve dvojicích scény pro diváky na téma koně v pastvinách. Potom pracovník děti vedl k tomu, aby si téma scének samy vymyslely a sehrály. Následně pracovník dovedl koně, který byl na lekci připraven a charakterově jí vyhovoval. Pro zpestření vystoupení měl být zapojen i kůň. U vystoupení se pustila hudba a děti měly do rytmu s koněm tancovat. Nechal se jim prostor, aby se domluvily na choreografii a zapasovaly do představení i zvíře. Následně si představení děti několikrát zkoušely, aby se ho naučily. Kůň byl ochotný a spolupracoval. Na závěr se vystoupení předvedlo publiku. Občas někdo vypadl z rytmu, ale druhí mu pomohli, či začali improvizovat, aby to vypadalo, že je vše součástí plánu.

2.	Cílová skupina:
<p>Věkové rozmezí: první stupeň ZŠ. Schopnosti: přesnost, ochota spolupracovat. Charakteristika: jednorázové setkání dětí, docházejících každý týden na kroužek péče o koně.</p>	
3.	Cíle aktivity:
<p>Rozvoj kreativity, tanečních schopností, souhry, rytmického učení/vnímání, překonání studu.</p>	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
<p>Možný úraz končetin – ošetření lékařem. Kůň nemusí spolupracovat – improvizace. Děti se spletou – improvizace.</p>	
5.	Použité metody a pomůcky:
<p>Metody – kreativity, tance, poslechu hudby, rytmického učení/vnímání, hrubé motoriky. Pomůcky – rekvizity, lavice pro obecnostvo.</p>	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: 240 min Četnost provedení: jednorázově Personální zabezpečení (počet, odbornost): dvě pověřené osoby, jedna jako asistent a druhá jako odborník. Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): ochota k přesné práci, naučené povely, poslech rytmu, naučení pohybu do rytmu. Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 8 Další: ...</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Začalo se hrou, kdy se dramatisovaly různé emoce, aby se děti naladily.	1 h	
	Prvním úkolem bylo sehrát ve dvojicích scény pro diváky na téma koně v pastvinách.	1 h	
	Při druhém úkolu pracovník děti vedl k tomu, aby si téma scének samy vymyslely a následně sehrály, předvedly.	0,5 h	
	Ve třetím, aby si ho osvojily, byl zapojen i vhodný kůň. K vystoupení se pustila hudba a děti měly do rytmu s koněm tancovat. Tanec byl volný, kreativní a na místě vymyšlený. Děti se vystřídalaly.	1 h	
	Při posledním úkolu se nechal dětem prostor, aby se domluvily na choreografii svého vlastního vystoupení a zapasovaly do představení i koně. Následně si představení děti několikrát zkoušely, aby si jej osvojily. Kůň byl ochotný a spolupracoval.	0,5 h	
Závěr	Na závěr předvedly děti vystoupení divákům. Diváky byly děti samotné a jejich vedoucí (pracovnice). Projektový den tak posloužil rozvoji kreativity, tanečních schopností, vzájemné souhry, rytmickému učení a překonání studu.	1 h	5 hodin

Název aktivity:

CVIČENÍ MOZKOVÝCH HEMISFÉR S VYUŽITÍM PRVKŮ JÓGY

Typ aktivity: Projektový den

Název střediska: POČIN – POČernická INiciativa, z.s.

Autor šablony: Hanka Špindlerová

Kontakt: hankaspindlerova@atlas.cz, +420 605 285 426

1.

Anotace, popis aktivity:

Zapojení obou mozkových hemisfér je v procesu učení důležité a dá se cíleným cvičením velmi dobře rozvíjet a procvičovat. To přispívá k lepšímu využití mozku a sebeuvědomění. Každý člověk upřednostňuje a více využívá jinou mozkovou hemisféru. Cílenými aktivitami je možnost docílit jejich zapojení ve větší rovnováze. Při vědomých aktivitách dochází k trvalému zlepšení zapojování obou polovin mozku a tím se zlepšuje schopnost učení.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 3-18

Schopnosti: obratnost, soustředění, ochota zkusit nepoznané, věřit ve své schopnosti.

Charakteristika: dívky i chlapci se zájmem o poznávání vlastního těla.

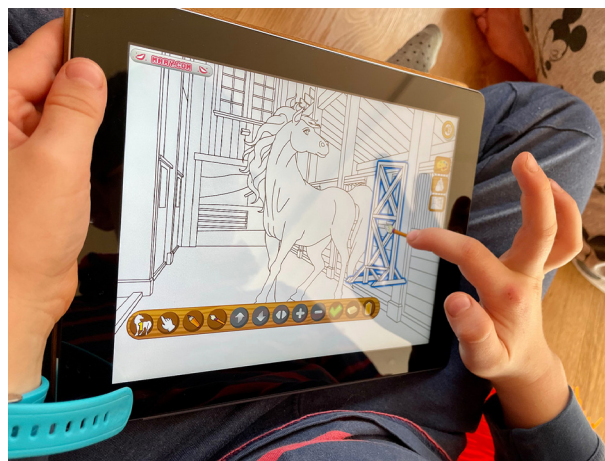
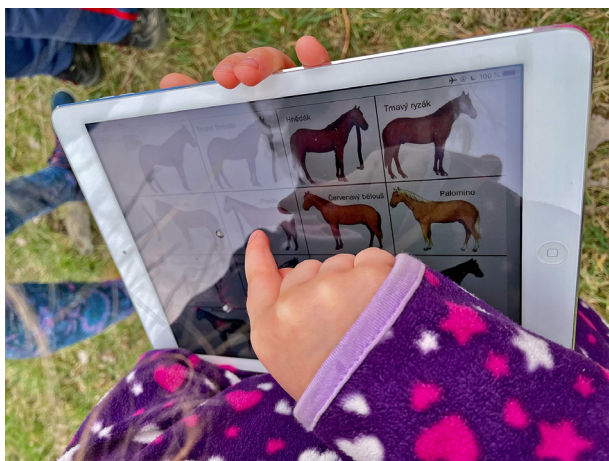
3.	Cíle aktivity:
Cílem je rozvoj a využití obou mozkových hemisfér, sdělit informace o mozku, lidském těle a následně ukázat možnosti využití v praxi. Konkrétně zapojit obě mozkové hemisféry najednou při aktivitách různého zaměření. Získané dovednosti a jejich procvičování může trvale ovlivnit studijní výsledky dětí a podpořit kompetence k učení. Vedlejším přínosem je ukázat možnosti, jak pečovat o vlastní zdraví, osvojení nových pohybových vzorců, zlepšení již osvojených a tím zvýšení sebevědomí a sebeúcty.	
4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
Kombinace cviků zapojujících obě mozkové hemisféry vede zpočátku často ke ztrátě rovnováhy. Možným rizikem je pád či zranění, na které je třeba dbát při cvičení na koni.	
5.	Použité metody a pomůcky:
Louka, jízdárna, pískoviště, žíněnka pro nácvik rovnovážných cviků. Klidný kůň se širokým hřbetem jako balanční plošina. Pomůcky: míč, hůlka, lávka, padlý kmen apod. je možno využít mnoho variant.	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: cca 200</p> <p>Četnost provedení: pravidelně, dle možností denně/týdně.</p> <p>Personální zabezpečení (počet, odbornost): lektor jógy/učitel TV a pedagog.</p> <p>Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): podle počtu účastníků, klidný, se širokým hřbetem, trpělivý a pohybově i temperamentem vyrovnaný.</p> <p>Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): 3-10</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Seznámení s anatomíí a s jednotlivými funkcemi levé i pravé mozkové hemisféry. Upozornění na důležitost jejich souměrného zapojování.	30	30
Průběh	Formou poznávací hry si ujasnit, že si účastníci pamatují funkce obou hemisfér a orientují se v jejich uplatnění.	15	45
	Aktivity na zemi: žonglování, chůze po 2, 3, i 4 končetinách, jógové rovnovážné polohy a pohyby, stoje na rukou i hlavě apod.	60	105
	Aktivity s koněm: čištění koně každou rukou jinak (jednou táhlé a jednou krouživé pohyby).	20	125
	Balanční cvičení na hřbetu koně, stoj, klek, boční sedy a to vše lze při stání či chůzi koně, souběžně recitovat, zpívat, malovat apod.	45	170
Závěr	Prakticky všichni účastníci jsou překvapeni, čeho je jejich tělo při soustředěném cvičení schopno, daří se jim malovat, pamatovat si velké množství informací, ale i pracovat s váhou těla, rozvíjet stabilitu, rovnováhu a trpělivost. Důležité je společně zhodnocení a motivace k pravidelnému procvičování.	30	200

Název aktivity:

ROZVOJ BARVOCITU A ESTETICKÉHO CÍTĚNÍ POMOCÍ IT

Typ aktivity: Projektový den
Název střediska: POČIN – POČernická INiciativa, z.s.
Autor šablony: Hana Špindlerová
Kontakt: hankaspindlerova@atlas.cz , +420 605 285 426

1.

Anotace, popis aktivity:

Rozvoj barvocitu a estetického cítění pomocí IT. Tato aktivita je vhodná pro skupinu předškolních dětí se zajímavou náplní až na půl dne. Je vhodná svou možností využít kombinaci exteriéru a interiéru. První část realizovat v přírodě, ideálně u pastviny, kde je možné pozorovat různě barevné koně nejlépe ze všech stran. Děti jsou seznámeny s barevnými znaky koní a jejich správným pojmenováním. Je třeba se ujistit, že umí správně barvy pojmenovat a vnímají rozdíly v odstínech. Důležité je upozornit na velikost koní v porovnání s okolním prostředím, děti tuto dovednost mohou rozvíjet s využitím vhodné aplikace v tabletu.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 3-6 let
Schopnosti: podle pokynů ovládat tablet.
Charakteristika: chlapci i dívky se zájmem o IT.

3.

Cíle aktivity:

Cílem je rozvoj kompetencí k učení a barvocitu prostřednictvím seznámení s běžným zbarvením koní, následně umět tyto barvy rozpoznat na obrazovce a označit je v počítačovém programu. Dále je možné rozvinout a zdokonalit nabyté dovednosti prostřednictvím další, rozšířené aplikace, kdy mohou vybarvené figury koní zasazovat do virtuálního prostředí. Děti procvičují kompetence k odhadování velikosti, porovnávání, kombinování. Rozvíjejí manuální zručnost, obratnost i koordinaci v ovládání tabletů. Trénují paměť, učí se pozorovat a pamatovat si kombinace barev. Důležitým prvkem je i porovnávání barev (světlejší – tmavší), velikostí (větší – menší, širší – užší, vyšší – nižší).

4.	Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:
Je třeba zaujmout děti a pozitivní motivací se držet tématu, aby neměly tendenci tablety využít k jiným aktivitám. Zároveň je třeba zabezpečit použité přístroje co nejvíce proti poškození. Je třeba počítat s neobratností dětí.	
5.	Použité metody a pomůcky:
Pro tento projekt byla využita aplikace Coloring book horses and ponies. Program na rozpoznávání barev byl stažený obrázek upravený v aplikaci Inkist. K dispozici byly dva iPady. Je určitě možné využít i řady dalších aplikací s podobnými funkcemi. Důležité bylo, aby aplikace obsahovala výběr velké palety barev a umožnila dětem zvolit vhodnou barvu pro vybraného koně, apod. Metodou názorně demonstrační byly děti seznámeny s funkcemi aplikace a ovládáním tabletů.	
6.	Parametry:
<p>Délka trvání jednotlivé aktivity v minutách: min. 180</p> <p>Četnost provedení: jednorázově</p> <p>Personální zabezpečení (počet, odbornost): minimálně 1 odborník IT a 1 pedagogický pracovník.</p> <p>Požadavky na koně, pokud je potřeba (počet, vlastnosti): minimálně 2 koně různých barev, čím pestřejší barevná paleta stáda, tím větší nabídka řešení zadaných úkolů pro účastníky.</p> <p>Počet dětí účastnících se aktivity (min-max): min 2 a max podle možnosti vybavení IT technologií, nutnost krytého prostoru při nepříznivém počasí s ohledem na použité vybavení.</p>	

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:			
Název	Popis	Čas	Celkem
Úvod	Rozvoj barvocitu a estetického citění pomocí IT. Seznámení dětí s programem. Prohlídka koní a vlastní tvorba. Projekt můžeme rozdělit do dvou částí. První instruktážní a druhá praktická. Zahájení je vhodné venku na pastvině, druhá část v klubovně.	20	
Průběh	1. část: zde probíhá teoretická příprava, týkající se zbarvení koní a instruktáž odborníkem ohledně ovládání podpůrného programu.	60	80
	V okolí areálu účastníci poznávají správně barvy koní a přiřazují je k obrázkům v programu.	20	100
	2. část: zde si účastníci nově nabyté vědomosti procvičí společně s odborníkem na IT v aplikaci formou vybarvování. Děti si poslechnou krátký úryvek textu, který obsahuje označení barvy koně a prostředí, ve kterém se kůň nachází a na základě toho v aplikaci konstruuje obraz.	50	150
	Společná kontrola s hotovým obrazem venku u pastviny. V případě potřeby nabídnout možnost opravy navést správným směrem.	20	170
Závěr	Uspořádání výstavy vytvořených obrázků. Společné zhodnocení výtvarného odpoledne.	10	180

Název aktivity:

KOŇSKÉ KOPYTO – A JAK VYPADÁ UVNITŘ

Typ aktivity: Projektový den

Název střediska: Vladykův dvůr, z.s.

Autor šablony: Mgr. Jindra Vladyková

Kontakt: vladykuv.dvur@gmail.com, +420 777 068 872

1.

Anotace, popis aktivity:

Úkolem dětí při tomto projektovém dni je prozkoumat koňské kopyto zvenku i zevnitř a pochopit jeho důležitost a funkci. Děti mají možnost prostřednictvím vytváření modelu proniknout do problematiky funkce kopyta, které je tak důležité pro to, aby byl „jejich“ kůň zdravý a mohly na něm jezdit. Učí se, kde a jak získávat potřebné informace, a tyto poznatky pak ověřovat z různých zdrojů a diskutovat o nich s odborníkem. Děti si ověřují, že vyhledávání souvislostí umožňuje hlubší pochopení problematiky, která je opravdu zajímavá. Výstupem pro děti jsou plastelínové modely kopyta, vytvářené postupně od kopytní kosti (bílá plastelína), přes vazivový polštář (žlutá plastelína), systém lamel (červená plastelína – rýhy nožem jako lamely), až po kopytní pouzdro z šedé plastelíny.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 9-11 let nebo 12-15 let.

Schopnosti: čtení, psaní, orientace v textu, využívání IT technologií, modelování z plastelíny.

Charakteristika: 3-10 dětí z běžné populace, možné integrovat děti s lehkým mentálním handicapem.

3.

Cíle aktivity:

Rozšíření znalostí v oblasti fyziologie a etologie koní a pochopení jejich vzájemných souvislostí.

Rozvoj schopnosti spolupracovat ve skupině, trénink pozorovacích schopností, prostorové představivosti a jemné motoriky, trénink práce s IT technologiemi, získávání kompetencí k vyhledávání a třídění informací.

4.

Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Riziko: nedostatek materiálu a vybavení – řešení: zajištění dostatečného množství materiálu podle počtu účastníků (šedá plastelína 0,3 kg/účastník, bílá plastelína 0,2 kg/účastník, červená plastelína 0,1 kg/účastník, žlutá plastelína 0,1 kg/účastník) a vybavení (1 příborový nůž a 1 podložka na 1 účastníka).

Riziko: nepříznivé počasí – řešení: zajistit, aby účastníci byli vhodně oblečeni a obuti i pro outdoorové aktivity.

Riziko: zranění účastníků při outdoorových i vnitřních aktivitách – řešení: dodržování bezpečnostních pravidel Provozně–bezpečnostního řádu organizace.

5.

Použité metody a pomůcky:

Metody: pozorování, praktická ukázka, řízená diskuze, brainstorming, hry, hádanky, imaginace, práce se zdroji a informacemi, praktické činnosti, skupinová práce, práce ve dvojicích, individuální práce.

Pomůcky: nástroje na úpravu kopyt, skutečná kopytní kost koně, zvětšený model kopytní kosti z plastelíny (demonstrační pomůcka), plastelína několika barev (šedá, bílá, žlutá, červená), podložky na modelování, příborové nože jako nástroje pro zpracování plastelíny, dva notebooky pro vyhledávání informací na internetu, odborná literatura, plakátek se zobrazením průřezu kopyta, papíry A4, psací potřeby.

6.

Parametry:

Odborník na úpravu kopyt, pedagogický pracovník, možnost pozorovat koně ve výběhu, prostor pro vytváření modelů (stoly, židle).

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Příprava	Rozvržení času pro jednotlivé aktivity v konkrétních podmínkách organizace. Příprava pomůcek a materiálu. Vytvoření zvětšeného modelu kopytní kosti jako demonstrační pomůcky. Vyzkoušení si výroby zmenšeného modelu kopyta (je třeba, aby byl instruktor schopen pomoci dětem najít efektivní postup práce).	120	120
Úvod	Přivítání a představení účastníků. Seznámení dětí s plánem akce a představení odborníka.	15	135
Úvod do tématu, motivace	Společné pozorování, jak koně chodí po různých površích ve výběhu. Přivedení konkrétního koně do ohraničeného prostoru (jízdárna, kruhovka) – úkol pro děti. Porovnávání koňské končetiny a lidské ruky – řízená diskuze (hledání podobností mezi stavbou přední končetiny koně a ruky člověka), hádanky, vtipné úkoly („chození“ po prostředních rukou, všechny děti – úkol dotknout se některé části své ruky a pak i příslušné části koňské končetiny). Prohlídka nástrojů na úpravu kopyt (hádání jejich účelu a způsobu použití). Praktická ukázka úpravy předních kopyt přivedeného koně odborníkem z praxe.	105	240
Vyhledávání informací	Získávání potřebných informací o vnitřních strukturách kopyta (internet, odborná literatura, přítomný odborník) – skupinová práce.	30	270
Tvorba modelu kopyta	Rozdělení dětí do skupin – promyšlení postupů a technologie výroby modelu. Samostatná práce nebo práce ve dvojicích – vytváření modelů.	75	345
Reflexe, závěr	Diskuze s odborníkem, upevnění poznatků o tématu, sdílení dojmů, zpětná vazba, rozloučení.	15	360

Název aktivity:

POHÁDKOVÉ PUTOVÁNÍ

Typ aktivity: Tandemové vzdělávání

Název střediska: Vladykův dvůr, z.s.

Autor šablony: Mgr. Jindra Vladyková

Kontakt: vladykuv.dvur@gmail.com, +420 777 068 872

1.

Anotace, popis aktivity:

Aktivita „Pohádkové putování“ vytváří prostor pro rozvoj fantazie dětí. S minimálními nároky na speciální technické vybavení (převleky, masky) umožní uskutečnit zábavnou aktivitu s využitím prvků dramatické výchovy. Instruktor v roli vypravěče provádí skupinu dětí – „poutníků“ – na koních trialovou dráhou – kouzelným pohádkovým nebo i strašidelným světem. Sudy a kavalety se mění v pohádkové lesy plné skřítků a víl a nebezpečně bažiny s trolly a krokodýly.

2.

Cílová skupina:

Věkové rozmezí: 4-13 let, vždy vybrat skupinu dětí s věkovým rozdílem maximálně 3 roky.
Schopnosti: bez specifických požadavků, náročnost a metody vždy přizpůsobit možnostem a schopnostem konkrétní skupiny.
Charakteristika: 3-6 dětí z běžné populace, možná integrace dětí s lehkým zdravotním handicapem.

3.

Cíle aktivity:

Rozvoj fantazie a představivosti, slovní zásoby, prostorové orientace, hrubé a jemné motoriky.

4.

Potenciální rizika při aktivitě a jejich řešení:

Riziko: nepříznivé počasí – řešení: zajistit, aby účastníci byli vhodně oblečeni a obuti i pro outdoorové aktivity.
Riziko: zranění účastníků při outdoorových a jezdeckých aktivitách – řešení: dodržování bezpečnostních pravidel Provozně–bezpečnostního řádu organizace.
Riziko: nedostatečná habituace koní na neobvyklé předměty a pohyby lidí – řešení: vyzkoušet reakce koní na připravené činnosti.

5.

Použité metody a pomůcky:

Metody: hry, imaginace, praktické činnosti, metody dramatické výchovy, skupinová i individuální práce.
Pomůcky: koně podle počtu účastníků, trialové překážky (kavalety, sudy, destička, kužely, pneumatiky atd.), předměty snadno uchopitelné rukou (např. plyšové hračky, čištění atd.).

6.

Parametry:

Instruktor HPSP, minimálně dva asistenti instruktora (role asistentů instruktora lze přidělit i starším dětem), ohraničený prostor pro práci dětí s koňmi (např. jízdárna).

STRUKTURA PRŮBĚHU AKTIVITY:

Název	Popis	Čas	Celkem
Příprava	Příprava pomůcek a pohádkového příběhu. Vytvoření jednotlivých konkrétních stanovišť pro řešení úkolů a přiřazení částí pohádkového příběhu jednotlivým stanovištím. Instruktaž asistentů (seznámení s příběhem a přidělení rolí).	60	60
Úvod	Přivítání a představení účastníků.	15	75
Úvod do tématu, motivace	Vyprávění příběhu pohádkového putování – instruktor vtáhne děti do příběhu a inspiruje je k vytváření fantazijních představ.	15	90
Plnění úkolů	<p>Instruktor jako vypravěč provádí děti jednotlivými stanovišti, kde děti plní běžné trailové úkoly, ale instruktor/vypravěč jim je popisuje jako místa z pohádkového světa plného kouzel a oni vykonávají „hrdinské“ činy.</p> <p>Uspořádání výstavy vytvořených obrázků. Společně zhodnocení výtvarného odpoledne.</p> <p>Příklady úkolů: Slalom ze sudů = pohádkový les, ze stromů, kterých když se jezdec dotkne, tak se „přilepí“ – dítě musí celý slalom projet znovu. Ulička z kavalet = úzká cestička na hřebenu hory – pokud kůň šlápne mimo cestičku, „zkamení“ = musí zastavit a aby mohli pokračovat, dítě si vymyslí zaříkadlo, aby ho „osvobodilo“. Destička = ostrov v řece plné krokodýlů – dítě se potřebuje co nejrychleji dostat na destičku a zastavit na ní tak, aby kůň na ní měl všechna čtyři kopyta. Čeká, až „krokodýli usnou“ a pak může pokračovat. Ulička ze sudů a kavalet, ze stran stojí asistenti, kteří hrají „jezinky“ a snaží se projíždějící dítě „chytit“. „Dračí sluj“ (např. dvě překážky), ve které jsou „draci“ (asistenti), kteří brání hrdinům v záchraně „princezny“ (např. plyšový medvídek).</p> <p>Varianty: Děj příběhu je třeba přizpůsobit věku a složení skupiny. Chlapci potřebují více dobrodružství (více draků a krokodýlů), mladší dívky potřebují pohádkový les s vílami a duhové louky plné zázračných voňavých květů. Starší děti ocení strašidelné příběhy – možné využít v zimním období brzkého stmívání, které dodá atmosféru.</p> <p>Úlohy asistentů instruktora je možné přidělit starším dětem ze skupiny, je ale třeba počítat s časem na instruktáž na začátku lekce.</p>	75	165
Reflexe, závěr	Sdílení dojmů, zpětná vazba, rozloučení.	15	180

PŘÍKLADY TÉMAT KLUBŮ A PROJEKTOVÝCH DNŮ

Součástí projektu bylo zavádění nových metod do praxe v rámci klubů s pravidelnou docházkou a projektových dnů. V následujícím přehledu jsou uvedena vybraná témata realizovaných aktivit se stručným popisem jejich cíle, provedení i výstupu. Tyto příklady vás mohou inspirovat nejen k aktivitám s koňmi, ale také pro činnosti v době, kdy nemohou především z důvodu nepříznivého počasí tyto aktivity proběhnout.

TÉMA KONÍ

Bádáme po historii plemen koně

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: Kozodoj, z.s.

Témata:

- Povídání o typech koní – porovnávání odlišností.
- Povídání o evoluci koní (krátké video).
- Domestikace koně – využití koní.
- Porovnání plemene shetland pony a chladnokrevníků.
- Povídání o dostizích – videa, ukázky vybavení.
- Povídání o westernových plemenech koní – ukázky vybavení.

Historie koně

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: EPONA z.s.

Témata:

- Teoretické i praktické seznámení se všemi koňmi ve stáji.
- Povídání o historii koní s prohlížením odborné literatury.
- Povídání o základní anatomii koní s využitím videí o změnách ve vývoji koně.
- Povídání o využití lineárního popisu koně a jeho praktická ukázka.

Jezdec šikula

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: EPONA z.s.

Témata:

- Povídání o výstroji koně pro voltiž, ukázky postrojování.
- Povídání o cvičích základní sestavy pro voltiž (obrázky cviků), cvičení na karimatce.
- Seznámení s bezpečnostními pravidly při cvičení na barelu a postupně nácvik cviků celé základní sestavy.
- Malá soutěž v rámci klubu, kde všechny děti předvedly povinnou sestavu a vzájemně se hodnotily.

Klub práce s koněm ze země

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: Kozodoj, z.s.

Témata:

- Povídání o práci s koněm ze země a ve volnosti, vyprávění příběhu o indiánech a jejich spříznění s koňmi, videa o přirozené komunikaci s koňmi.
- Kruhová hra – seznámení s pomůckami, ukázka s koněm, simulace kruhové hry ve dvojicích, kdy jedno dítě představuje koně, druhé člověka (prostřídání rolí).
- Práce ve volnosti v praxi – ukázky odehnání a pozvání koně k sobě, následování, couvání, vyslání na kruh (na závěr si každé dítě vše pod vedením instruktora vyzkoušelo).
- Klus s koněm na vodítku – naklusání, klus, prodloužený klus - praktická ukázka s vysvětlením, samostatná práce dětí pod vedením instruktora.
- Práce na lonži, cval – teorie o navčalání koně ze země, praktická ukázka (několik opakování), samostatná práce dětí pod vedením instruktora.
- Práce ze země na vodítku, kavalety – trénink navádění koní na kavalety tak, aby nezakopával.

Ponyklub

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: EPONA z.s.

Témata:

- Seznámení s areálem, představení zvířat na farmě, seznamovací hry.
- Povídání o částech výstroje koně a jejich funkci, pracovní listy, praktické ukázky.
- Povídání o krmení koní, praktická příprava krmných dávek pro jednotlivé koně, založení ukázkové sbírky krmiv.
- Pohybová hra s koňmi přes přírodní překážky.
- Denní péče o koně – společné praktické činnosti, diskuze o potřebách koní.
- Povídání o péči o srst koně – ukázky nástrojů a pracovního postupu, společné čištění koní.
- Povídání o postrojích koně – hra „na koníky“ – děti si na sebe nasazovaly postroje a navzájem se vozily v sulce.
- Pohybové hry – sestavování a trénink trailové dráhy bez koní i s koňmi.
- Procházka s koňmi do přírody.

Tvoříme s koňmi

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: EPONA z.s.

Témata:

- Kresba vybraného koně (pastelky).
- Cvičení na barelu.
- Vytvoření sestavy cviků.
- Zdobení koní (barevné mašle).
- Vymýšlení překážkové dráhy.

Velká Pardubická

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: HORTICON, z.s.

Témata:

- Povídání o fyzické přípravě jezdce, pohybová hra, procvičení rovnováhy.
- Příprava koně pro práci – jak správně čistit a postrojít koně.
- Seznámení s knihou „Velký příběh Velké Pardubické“, zábavný kvíz.
- Povídání o významných koních a jezdcích z historie VP, kartičky.
- Diskuze „Co se nám na Velké Pardubické líbí a co nelíbí“.
- Kostra koně – nalepování obrázků kostí na velký obrázek koně.
- Pohybová křížovka s tématem závodů, diskuze „Vyhrát nebo zúčastnit se?“.
- Sestavování překážkové dráhy dle plánu, pohybové aktivity.
- Výroba dresů – malování na trička s použitím šablon.
- Vymyšlení vlastní překážkové dráhy, soutěž o nejlepší dráhu.

Zimní koniklub

Aktivita: Klub praktických dovedností

Partner: Vladykův dvůr, z.s.

Témata:

- Rozumí mi můj kůň? – úkol připoutat na sebe koně, přivolat ho a přimět k následování, bez pomůcek, jen svým tělem.
- Péče o srst koní, ošetřování kožních problémů.
- S koňmi v terénu – procházka s koňmi na vodítku do přírody.
- Masírování koní – ukázky masážních postupů a jak starší koně udržet v kondici.
- Jak koně mluví – pozorování a popis mimiky, gest, zvuků, postojů a pohybů koní, diskuze.
- Přátelská hra s koňmi a její význam.
- Koňské zuby – pozorování koňského zubaře při práci, povídání o chrupu koně.
- Úklid výběhu – týmová práce.
- Jak naučit koně něco nového – společné hledání postupů pro učení koní novým úkolům – teorie a praxe.

Cirkusové triky na koni

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: vedoucí cirkusových táborů

Cíl: vyzkoušet si triky na hřbetu koně.

Výstup: krátká voltižní sestava, kterou se děti naučily.

Ekologie a její vliv na koně

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: členka organizace na ochranu životního prostředí Limity jsme my

Cíl: učit se správně argumentovat a naslouchat ostatním názorům, vzbudit empatické cítění prostřednictvím tématu „Jak neekologické chování ovlivňuje zvířata.“

Výstup: manuál pro správu asertivní komunikaci o etologii.

Fotografování koní

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Vladykův dvůr, z.s.

Odborník: fotografka se specializací na koně

Cíl: zprostředkovat dětem základní informace o fotografování, umožnit jim vyzkoušet si fotografovat pod dohledem odbornice z praxe.

Výstup: koláž z vlastních fotografií koní.

Jak se mají zvířata

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: HORTICON z.s.

Odborník: absolvent oboru Předškolní a mimoškolní pedagogika, Knihovnictví

Cíl: seznámení se životem zvířat prostřednictvím knih, osvojení kritického myšlení.

Výstup: seznámení se životem zvířat a jejich spánkovým režimem, vymýšlení vlastních hádanek a divadelního představení.

Kolik nás to všechno stojí

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.

Odborník: účetní, daňová poradkyně

Cíl: zvýšení finančního povědomí a gramotnosti na příkladu finančního zabezpečení jezdeckého klubu.

Výstup: možnost náhledu na reálnou hodnotu peněz, rady, jak s nimi pracovat, jak šetřit a plánovat.

Masterson Method

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Vladykův dvůr z.s.

Odborník: fyzioterapeutka koní, instruktorka Masterson Method

Cíl: ukázat dětem, jak pomocí fyzioterapie zmírnit koním bolest, snížit napětí a zlepšit komunikaci mezi koněm a člověkem.

Výstup: záznamový list s poznámkami, které mohou děti využít při další práci s koňmi.

Mozaikujeme koně

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: mozaikér

Cíl: vytvoření mozaiky s koňskou tematikou.

Výstup: mozaika koně z dlaždiček.

Muzikofiletika s koňmi

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: lektorka mamma kempů, absolventka kurzu muzikoterapie

Cíl: pozorovat koně, vybrat si hudební nástroj, který bude koně symbolizovat a zahrát si společně melodii „koňské stádo“.

Výstup: melodie symbolizující celé stádo.

Napiš svůj příběh o koni

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: knihvazač

Cíl: rozvíjení fantazie v oblasti literatury a vytvoření společné knihy.

Výstup: vytvoření souboru krátkých příběhů o konkrétních koních, se kterými děti pracují.

Orientujeme se v přírodě jako kůň

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: vedoucí skautského oddílu

Cíl: porovnat, jakým způsobem se orientuje v přírodě kůň a jakým člověk, jak funguje koňské stádo, pozorovat stádo, hrát hry v přírodě.

Výstup: obrázky koní s popisky jejich instinktů.

Příběh o koni – svaž si knihu

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: knihvazač

Cíl: svázat sešity s příběhy, které děti napsaly v předchozím projektovém dni do knihy pomocí japonské vazby.

Výstup: hotové knihy, které si děti odnesly domů.

Rýmujeme s koňmi

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Hiporehabilitace Jupiter, z.s.

Odborník: studentka herecké školy

Cíl: procvičit si rýmování a vyzkoušet si vystupování před publikem.

Výstup: zdařilé básně o koních, které děti přednesly koním.

Výroba koně na míru

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.

Odborník: pedagog se zkušenostmi z oblasti kreativního tvoření

Cíl: výroba koně z netradičních materiálů.

Výstup: výrobky pro výzdobu prostor jezdeckého klubu.

Využití koní k rozvoji smyslového vnímání

Aktivita: Projektový den v klubovně

Partner: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.

Odborník: farmářka, chovatelka koní, asistentka paradrezurní jezdkyňe

Cíl: posílení smyslového vnímání dětí prostřednictvím úzkého kontaktu s hospodářskými zvířaty (především s koňmi).

Výstup: zážitky a zkušenosti z aktivit se zvířaty, při nichž měly děti omezen některý ze smyslů (zavázané oči atd.).

Děti, koně a přátelství – jezdecké hry a soutěže

Aktivita: Projektový den mimo klubovnu

Partner: EPONA z.s.

Odborník: lektorka volnočasových aktivit, cvičitelka jezdeckví ČJF

Cíl: rozvoj praktických dovedností dětí prostřednictvím jezdeckých her a soutěží v jiné organizaci.

Výstup: ověřit si praktické dovednosti při práci s koňmi, seznámit se s novými kamarády a prověřit spolupráci v týmu.

Háčkování ohlávek a vodítek

Aktivita: Projektový den mimo klubovnu

Partner: Kozodoj, z.s.

Odborník: lektorka workshopů háčkování a pletení příslušenství pro koně a další hospodářská zvířata

Cíl: předat dětem znalosti a praktické dovednosti pro háčkování a motání uzlů pro příslušenství na vodění koní a ostatních zvířat.

Výstup: provazové výrobky.

Kůň pro zemědělství budoucnosti

Aktivita: Projektový den mimo klubovnu

Partner: EPONA z.s.

Odborník: chovatel koní, profesionální kočč

Cíl: zažít pracovní den s koněm v zemědělství.

Výstup: vlastnoručně osázené políčko bramborami.

Putování s koňmi

Aktivita: Projektový den mimo klubovnu

Partner: Jezdecký klub Sviadnov, z.s.

Odborník: praxe v oboru jezdeckví a hiporehabilitace se specializací na aplikované pohybové aktivity s využitím koní

Cíl: výlet s dětmi na koních po naučné stezce Říčky.

Výstup: seznámení s okolním prostředím, prověření fyzické kondice, získání zkušeností, jak putovat s koňmi.

ROZŠIŘUJÍCÍ TÉMATA

Čarování s mlékem

Čím se živí vodní ptactvo

Člověk a příroda

Den se záchranářem – první pomoc

Druhy medu

Elektřina kolem nás i v nás

Ezopovy bajky

Fobie

Fotografem za jediný den

Jak natočit video

Jóga pro děti

Kamenictví jako rozvoj řemeslné zručnosti dětí

Klimatická krize a zvířata

Klub pečení a práce s obilovinami

Klub tvoření z provázků

Korálky z minerálů na podporu rozvoje jemné motoriky u dětí

Kovy a historie výroby mincí

Lesní škola

Lidové zvyky – Mariánské slavnosti

Malování vajíčků

Malý farmář

Malý pracant

Mléko a mléčné výrobky

Od individuální originality ke kolektivnímu umění

Odkud se bere mléko

Poznej a chraň přírodu

Pozorujeme vodní ptactvo
První pomoc zkušeností
Předškolní děti na farmě
Putování hus
Recitujeme zvířátkům
Recyklujeme masky
Reportáž z chovatelské ukázky ZH Tlumačov
Spolupráce
Stavíme sošky z přírodnin
Stromy okolo nás
Šifra pana Mendela
Trénujeme rovnováhu
Tři králové
Tvoření vloček z papíru
Včely a život s nimi
Vlněný deník
Vnímání rovnováhy a práce s vlastním tělem
Voda kolem nás
Vodní organismy
Výlet do přírody
Výletník
Výroba loděk z kůry
Výroba papírových rybiček a vodní život
Výroba pexesa z fotek
Výroba pomlázky
Za zvířátka do pohádky
Zachraň život!

Zdravý pohyb

Zelená energie

Zkoušíme zvířecí instinkty

Známe náš kraj

Zpracování domácího kravského mléka

Zvířátková razítka z přírodnin

POUŽITÁ LITERATURA:

ACRI, Mary, et al. An equine-assisted therapy for youth with mild to moderate anxiety: Manual development and fidelity. *Journal of Child and Family Studies*, 2021, 30.10: 2461-2467.

BURGON, Hannah; GAMMAGE, Di; HEBDEN, Jenny. Hoofbeats and heartbeats: equine-assisted therapy and learning with young people with psychosocial issues—theory and practice. *Journal of Social Work Practice*, 2018, 32.1: 3-16.

MALCOLM, Roslyn; ECKS, Stefan; PICKERSGILL, Martyn. 'It just opens up their world': Autism, empathy, and the therapeutic effects of equine interactions. *Anthropology & medicine*, 2018, 25.2: 220-234.

MARESCA, Giuseppa, et al. Hippotherapy in neurodevelopmental disorders: a narrative review focusing on cognitive and behavioral outcomes. *Applied Neuropsychology: Child*, 2022, 11.3: 553-560.

MCDANIEL PETERS, B. Caitlin; WOOD, Wendy. Autism and equine-assisted interventions: A systematic mapping review. *Journal of autism and developmental disorders*, 2017, 47: 3220-3242.

ČESKÁ
HIPOREHABILITAČNÍ
SPOLEČNOST

Česká hiporehabilitační společnost, z.s.
Zemědělská 1, 613 00 Brno

IČ: 15054411

Forma: spolek

Datum vzniku: 28. srpen 1991, Reg. MV ČR č.j. VS/1-1/43807/00-R
Vedená u Krajského soudu v Brně pod spis. značkou L 1226

Datová schránka: f2qg62d

E-mail: info@hiporehabilitace-cr.com
www.hiporehabilitace-cr.com

PARTNEŘI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stáj HORTICON
Středisko doporučené
hiporehabilitace ČHS

JU⁴TER

UČÍME SE S KOŇMI

Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů

Autoři: Kolektiv autorů České hiporehabilitační společnosti, z.s.

Vznik publikace byl spolufinancován z projektu MŠMT OPVVV CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013320

Využití koní při neformálním vzdělávání dětí a studentů, realizovaného Českou hiporehabilitační společností.

Vydavatel: Česká hiporehabilitační společnost

www.chs-cr.com

2023